

Rom. 10. 3.

Ps. 116. 10. 17.
S. 105.
Trab. 13. in
Ioan.

qua à solo Deo est, non quaritis? Discipulis ergo sic in eum creditibus ut impleti Spiritu Sancto, non sint de numero eorum, qui ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, iustitiæ Dei non sunt subiecti; nec de illorum, de quibus dictum est, *Dixerunt gloriam hominum magis quam Dei*: illa congruit Prophetia, quæ de ipsis invenitur impleta, *Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitiis tuis exaltabuntur*: quoniam gloria virtutis eorum tu es: Merito eis dicitur: *Abque Synagogis facient vos*: illi scilicet qui zelum Dei habent, sed non secundum scientiam: propter quod ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, eos expellunt qui non in sua, sed in Dei iustitia exaltantur, nec expulsi ab hominibus erubescunt, quoniam gloria virtutis eorum ipse est.

Christo denique testimonium reddere debet Christianus, quævis adversa & dura patienter & aquo animo propter illum patiendo, ne animo iniquo bona deferat, per quæ ad meliora perveniat. Id significat alapa levis inlicitio ab Episcopo confirmante, de qua legendum Caput de Confirmationis ceremoniis, n. 4. Ad huiusmodi testimonium Christo perhibendum ut parati essent Discipuli virtute Spiritus Sancti ex alto indui & roborati, ait illis: *Sed venit hora, & nunc est, ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare Deo*. E Synagogis vos ejicient, sed nolite solitudinem formidare: separati quippe à congregatione eorum, tam multos in nomine meo congregabitis, ut illi motuentes ne Templum quod erat apud eos, & omnia Legis veteris sacramenta deferantur, interficiant vos, sic fundentes sanguinem vestrum, ut Deo se prestare arbitrentur obsequium. *Venit hora, & nunc est*. Totum vitæ præsentis tempus, hora est mundi: Hora verò electorum, æternitatis. Toto vitæ hujus tempore persecutiones imminet Dei servis, *Omnes qui piè volunt*

2. Tim. 3. 12.

vivere

vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur. Mundus justos odit ob morum dissimilitudinem; & quia sermonibus, operibusque suis mundi errores pravaque consuetudines reprehendunt. *Circumveniamus justum*, Sap. 7. 12. inquit mundus, quoniam contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata discipline nostræ. Gravis est nobis etiam ad videndum, quoniam dissimilis est alius vita illius, & immutata sunt via ejus. Tanquam nugaces estimati sumus ab illo, & abstinet se à viis nostris tanquam ab immunditiis, & præfert novissima iustorum. Hinc *Christus Discipulis suis ait: Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus*.

Sap. 7. 12.

Joan. 17. 19.

DOMINICA PENTECOSTES.

Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Act. 13. 4.

IN Actis Apostolorum legitur, cum S. Paulus venisset Ephesum, & Christianos quosdam invenisset, eis dixisse: *Si Spiritum Sanctum accepistis credentes*, Act. 19. 2. p. Qui responderunt: *Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus*. Vereor ne idem nobis contingat, si maximam partem illorum interrogemus, qui Christiano nomine gloriantur. Hoc malum ut ab animabus vestris avertam, Auditores, hac in concione nomina, attributa, & effectus Spiritus Sancti vobis explicabo, ut cognoscatis excellentiam Doni quod Christus hodie Ecclesie suæ tribuit. 1. Dispositiones exponam necessarias ut Spiritum Sanctum accipiat.

I. Varia Spiritus Sancti nomina ab ejus operationibus sumpta. . . Spiritus Sanctus Donum Patris & Filii. Datur nobis ut nos vitæ gratiæ vivificet atque

Cc

sanctificet . . . Non sola gratiæ & caritatis, virtutumque ac donorum exterorum infusione, sed intima, substantivâ & personali sui Numinis inhabitatione sanctificat nos Spiritus Sanctus. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 9. §. 4.*) Spiritus Sanctus Animarum vita. (*Ibid. n. 5.*) Caritas subsistens. (*Ibid. n. 16.*) Deum amare non possumus nisi de Deo. Bis Spiritum Sanctum Apostolis suis dedit Christus, post Resurrectionem scilicet suam, & post Ascensionem, ut duo præcepta caritatis commendaret. Una caritas, & duo præcepta: unus Spiritus, & duo data. (*Ibid. n. 7.*) Quia verò denario numero Lex decem præceptis constans significatur, Spiritum Sanctum decimo post Ascensionem suam die Christus in Ecclesiam suam misit, ut Legem per gratiam Sancti Spiritus impleri demonstraret. (*Ibid. n. 7.*) Quemadmodum post diurnum bellum confecta pace, qui sibi invicem in fensu erant, pignora mutuò sibi dant & obsides, sic inter Deum & claritatem humanam venit. Pro pignoribus & obsidibus ipsa primitias misit, quas in cælum tulit Christus. Nobis verò Spiritum Sanctum pignoris & obsidis loco remisit. (*Ibid. n. 9.*) Cur Spiritus Sanctus in specie linguarum ignearum super Apostolos descendit? (*Ibid. n. 10. & 11.*) Quam admirabilis mutatio per Spiritum Sanctum facta in orbe terrarum! *Emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ.* Apostoli rudes pueri & timidi, docti, forteque subito facti sunt, everta Idololatria, ignorantia tenebræ dispulsa, fidei lux diffusa, vitia eradica, insitæ virtutes. *Annunciate inter gentes studia ejus;* seu, ut vertit Aquila, *mutationes ejus.* Et revera mutatio fuit rerum omnium maxima.

Qui quondam inimici erant, amici sunt; qui longinqui, proximi; qui servi, filii; qui in ignorantia erant, in cognitione sunt; qui in tenebris, in luce; in spe vitæ, qui mortui erant; pauperes, heredes regni cælorum; Judæi procul, & Gentes prope; filii canes, & canes

Psal. 132.

Psal. 9.

Theodoret.
in hunc Ps.

filii . . . Hæ Salvatoris artes sunt & studia, hæ orbes per Spiritum Sanctum mutationes. *In Spiritu vehementi conteres naves Tharsis* (inquit Propheta) id est, *evertes superbiam gentium;* ut explicat S. Augustinus. *Factus est repente de cælo sonus tanquam adveniens Spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant Apostoli sedentes.* Spiritus Sanctus contrivit superbiam gentium ex incertis hujus vitæ tumentem: contrivit eam timore fortissimo, Christoque subjecit. Sic enim eum tremuit omnis superbia judicaturum, ut in humilem crederet, nec excelsum expavelceret. Quòd Apostolos in viros alteros transformaverit Spiritus Sanctus, ex Actis Apostolorum, & ex eorum Epistolis demonstratur. De mystica illa transformatione, quam & in omnibus, in quibus inhabitat, Spiritus Sanctus operatur, S. Paulus ad Corinthios scribit. *Nos verò omnes revelat a facie gloriæ Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini Spiritu.* Vides ut Spiritus Sanctus transformet quodammodo in aliam imaginem eos in quibus inhabitat? *Transfert enim facile à rerum terrenarum sensu ad spectanda solùm ea quæ sunt in cælis, & ex imbelli timiditate ad strenuam & generosissimam vim animi.* Neque verò dubium est quin ira affectos reperiamus Discipulos, & sic per Spiritum confirmatos, ut persequentium incursum nequaquam vinceantur, sed dilectioni in Christum constantè adhererent. Hoc Spiritu animatus Paulus ait: *Quis nos separabit à caritate Christi? Tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?* (sicut scriptum est: quia propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oves occisionis) *sed in his omnibus superamus, propter eum qui dilexit nos.*

II. Dispositiones ad Spiritum Sanctum recipendum tribuit ipse divinus Spiritus. Prima dispositio est pœnitentia. Dispositio altera, humilitas. Dispositio

Ce ij

Psal. 47.

S. August.
Enarrat. in
hunc Psalm.

2. Cor. 3. 18.

S. Cyrillus
Alexand. lib.
10. in Ioh.
vers. 21. pag.
526.

Rom. 8. 18.

tertia, castitas. Dispositio quarta, oratio. Dispositio quinta, caritas. . . Spiritus Sanctus non recipitur extra Ecclesiam unitatem (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 9. § quinto.*) Deus Legem in Monte Sinai Moyfi daturus in medio ignis apparuit, *Ut transgressores Legis intelligerent rem sibi cum igne fore* (inquit S. Cyrillus Alexandrinus.) Spiritus Sanctus Legem novam in cordibus Fidelium scripturus hodie in specie ignis apparet, ut intelligant qui Legem Evangelicam violare non ventur, qui præcepta caritatis non implent, qui Divinis inspirationibus Spiritus Sancti non obsequuntur, rem sibi cum igne fore.

*Homel. Ephes.
habita.
Matth. 24. 19.*

IN FESTO SANCTISSIMÆ TRINITATIS.

Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Matth. xxvij. 19.

OMnes Christianæ Religionis solemnitates Festa sunt Sanctissimæ Trinitatis, cujus mundus opus est, cujus nos templa sumus, per baptismum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti nobis collarum consecrata. Ad Christum Jesum Dominum nostrum refertur cultus omnis Sanctissimæ Virgini ejus matri & Sanctis exhibitus. Caput in membris honoramus. Ad Deum referuntur omnia Christi mysteria temporalia, eorumque celebratio. *Caput Christi Deum; Vos autem Christi, Christus autem Dei.* (inquit Apostolus.) Sacrificium & orationes suas Ecclesia offert Patri, per Filium, in Spiritu Sancto. Personæ Divinæ inseparabiles sunt ubi invicem etiam in cultu nostro. Si Christus patitur pro salute nostra, Pater Æternus ipsum ad mor-

tem tradit: *Proprio Filio suo non pepercit Deus.* Filius se ipsum offert immensa caritate, quæ est Spiritus Sanctus. *Per Spiritum Sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo.* Si Christus à mortuis resurgit, à Patre suscitatur per Spiritum Sanctum. *Qui predestinatus est Filius Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione moriuorum Jesu Christi.* Si in cælum ascendit, redit ad Patrem, ut à dextris ejus ledeat, & Spiritum Sanctum ut unum cum Patre principium processionis ejus in Ecclesiam mittat. Si in Euchariæ Sacramento se abscondit adorandum, victima est, quam honorare ut par est non possumus, nisi illi conjungamur, *Qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem suam mundum vivificavit;* ut loquitur Ecclesia; & nisi cum ipso pariter immolemur Deo uni & trino. . . . Quamvis omnes pene orationes Ecclesie ad Deum Patrem dirigantur, tota tamen Sancta Trinitas orationum nostrarum finis est, sicut & fidei objectum. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 1. §. 19.*) Sanctissimæ Trinitatis Mysterium explicite credere necessarium est ad salutem: comprehendere, impossibile. Pro captu tamen humanæ mentis utcumque explicatur. (*Ibid. Art. 17.*) 1. Sanctissimæ Trinitati gratias immortales agere debemus ob illius in nos beneficia. Ob beneficium creationis, quæ Patri Æterno; Redemptionis, quæ Filio Dei; Renovationis & Sanctificationis, quæ Spiritui Sancto speciatim tribuitur ab Ecclesia & à Christianis Theologis; quamvis indivisa sit trium personarum operatio ad extra, cum sit una & æqualis trium potestas, sicut una essentia sive divinitas. 2. Imitari debemus quantum cum Dei gratiâ possibile nobis est, Sanctissimam Trinitatem; Dei perfectiones; summam divinarum personarum concordiam.

I. Creationis opus commune est tribus adorandæ Trinitatis personis. Omnium rerum exemplaria in arte & mente Dei. Creator omnium rerum est, cæli & ter-

Hebr. 9. 14.

Rom. 7. 4.

rae, visibilium & invisibilium. (*Ibid.* §. 38.) Homo ad imaginem Dei conditus. In quo sita sit divina imaginis ratio? (*Ibid.* §. 46.) Cavendum ne creatori nostro sumus ingrati, & ne abutamur existentia, vita, ratione, libertate, corpore, animaque & corporis facultatibus, in ejus offensam & injuriam, cui totum debemus quod sumus. Creatura non proponenda Creatori. Cavendum ne qui sumus conditi ut dominemur omnibus animantibus, pravus cupiditatibus serviamus. (*Ibid.* §. 50.) Oremus, & operam demus ut sanctæ Trinitatis imago in nobis per peccatum & cupiditates sæculares deformata, reformetur per Dei gratiam, à quo formata est. . . Creatura Trinitatis, scilicet ratio, memoria, voluntas, per suggestionem, delectationem, & consensum lapsa, à Divina Trinitate reformatur per fidem, spem, & caritatem. (*Ibid.* §. 18.) Redemptio nostra opus etiam est Sanctissimæ Trinitatis. Quamvis enim solus Filius incarnatus sit, passus & mortuus; tres tamen personæ Sanctissimæ Trinitatis incarnationem, totamque salutis nostræ œconomiam operatæ sunt. Filius passus est ad humani generis redemptionem ex aeterno Sanctæ Trinitatis, cujus secundæ persona est, decreto. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 4. §. 4.*) Omnia ex Deo, qui nos reconciliavit sibi per Christum. . . Quoniam quidem erat in Christo mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum. . .

2. Cor. 5. Deus qui dives est in misericordia, propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos; & cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos in Christo, & conresuscitavit, & confedere fecit in calceibus, in Christo Jesu. Christus pro nobis satisfecit, sed tota Trinitas satisfactionem acceptam habuit communi voluntate & operatione factam. Opus denique sanctificationis nostræ, quamvis Spiritu Sancto spectatim tribuatur, trium tamen adorandæ Trinitatis Personatum commune opus ac beneficium est, siquidem sanctificati sumus in baptis-

mo, qui in illarum nomine confertur: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Non enim una tantum persona, sed Deus unus & trinus adest verbis Evangelicis, sine quibus baptismus consecrari non potest, & ipse sanctificat Sacramentum suum. Pater æternus adest, qui nos adoptat in filios, & vocat in societatem Filii sui unigeniti Domini nostri Jesu Christi. Adest Filius, qui nos fratres & coheredes suos facit, & cui commorimur & conselpelimur in baptismo. Adest Spiritus Sanctus, & fontem replet, qui replevit & Virginem; ut regeneret Christianum, sicut illa generavit Christum. Si ab illa primâ adoptionis gratiâ infelicitur excidimus, per pœnitentiam reparanda est. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 1. §. 19.*) Frequenter in memoriam revocandæ sunt promissiones in baptismo factæ, seu *Votum maximum* quo nos vivimus in Christo esse mansuros. Vide *Lib. 2. Tract. de baptismo, Cap. 8. propositione undecima, & in Documento subnexo ad Morum informationem.* Christiani per baptismum non solius Fidei, sed universæ Legis Christi servandæ sunt debitores. *Baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, docentes servare omnia quaecunque mandavi vobis.* Vide ibidem, *propositione 9.* Qui mandata Evangelica dedit, nos adjuvare potest, & si fideles eorum observatores sumus, nos remunerare: siquidem illi *Omnis potestas data est in celo & in terra.* In ipso confidamus, siquidem ipse præsto est ut nobis auxilium ferat. *Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu, ob creationis beneficium, dicentes: *Dignus es, Domine Deus noster, accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant & creata sunt.* Ob redemptionis beneficium, dicentes: *Dignus est Agnus qui occisus est, accipere virtutem, & divinitatem, & sapientiam, & fortitudinem & bono-*

S. August. Lib. 6. de baptismo, Cap. 25.

S. August. Epist. 149. ad Paulinum.

Matth. 28.

Apocal. 4. 11.

Apocal. 5. 12.

Cc iij

408 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
rem, & gloriam & benedictionem... *Sedenti in throno, & Agno, benedictio & honor, & gloria & potestas in secula seculorum.* Ob sanctificationis denique beneficium, dicentes: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus omnipotens.*

1. Cor. 6. 11.

Math. 5.

II. Dei perfectiones imitanda. *Estote ergo & vos perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est...* In divinarum perfectionum imitatione semper proficiendum. Dei simplicitatem, immutabilitatem, immortalitatem quomodo imitari possumus ac demus?... Jungendum cor nostrum aternitati Dei. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 2. §. 16.*) Patrem Aeternum imitari debemus, qui seipsum cognoscendo Verbum generat. Deum in Anima nostra cognoscimus, si ad ipsam attendamus. *Sæpe volumus omnipotentis Dei naturam invisibilem considerare, sed nequaquam valemus, atque difficultatibus fatigata anima ad semetipsam redit, sibi que de se ipsa gradus ascensionum facit: Ut primum semetipsam, si valet, consideret, & tunc illam naturam, qua super ipsam est, in quantum potuerit, investiget.* Deum cognoscendo, & cognitum amando, imago ejus in Anima nostra renovabitur. Sed & nos ipsos considerare debemus, ut cor nostrum verbum bonum eructet, verbum humilitatis, cognoscendo nihilum nostrum, imperfectum nostrum, peccatum nostrum: Verbum laudis & gratiarum actionis, cognoscendo dignitatem nostram, quatenus ad imaginem Dei conditi sumus, Deique in nos beneficia. *A te incipit tua consideratio* (inquit S. Bernardus) *non solum autem, sed & in te finiatur. Quocumque evagetur, ad te revo- caveris tam cum salutis fructu. Tu primus tibi, tu ultimus. Sume exemplum de summo omnium Patre, Verbum suum & emittente, & retinente. Verbum tuum, consideratio tua. Qua si procedit, non recedat; sic progreditur, ut non egrediatur; sic exeat, ut non deserat...* Christiani unum esse debent cura Deo & inter

S. Gregor. M.
Homil. 27. in
Evangelio.

Lib. 1. de Con-
spiratione. C. 1.

IN FESTO SACRAT. CORP. CHR. 409
se per caritatem, ut naturæ ac substantiæ unitatem in Patre & Filio honorent, ac pro viribus imitentur. (*Lib. 1. Theolog. nostræ Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 3. §. 4.*)

IN FESTO SACRATISSIMI CORPO-
RIS CHRISTI.

Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo... Qui manducat hunc panem, vivet in æternam. Joan. vj. 55.

Admirabilis Eucharistiæ Sacramenti dignitas atque excellentia, quæ uno verbo demonstrari non potest, uti nec Dei summa perfectio, nec dignitas Christi, pluribus nominibus à Scriptoris sacris exprimitur. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Eucharistiæ, Cap. 1. Art. 1.*) Illud explicandum, quod ipsi Christus Dominus tribuit in Evangelio hodierno. 1. Christus corpus & sanguinem suum in Eucharistia nobis donat ut verum cibum & potum Animarum nostrarum. *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.* 2. Ut symbolum & principium nostræ cum ipso conjunctionis, & mutæ illius in nobis, ac nostri in illo mansionis. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.* 3. Ut æternæ vitæ pignus. *Qui manducat hunc panem, vivet in æternam.*

1. Christus panis Angelorum in celo, factus est cibus hominum viatorum in Eucharistia. *Christus in corpore & sanguine suo voluit esse salutem nostram. Unde autem commendavit corpus & sanguinem suum?*

S. August.
Enarrat. in
Psal. 24.

De humilitate sua. Nisi enim esset humilis, nec manducaretur, nec biberetur. Respice altitudinem ipsius: In principio erat verbum. Ecce cibus sempiternus. Sed manducant Angeli, manducant caelestes spiritus, & manducant, & saginantur, & integrum manet quod eos satiat & letificat. Quis autem homo posset ad illum cibum? Unde cor tam idoneum illi cibo? Oportebat ergo ut mensa illa lactesceret, & ad parvulos perveniret. Unde autem fit cibus lac? Unde cibus in lac convertitur, nisi per carnem trajiciatur? Nam mater hoc facit. Quod manducat mater, hoc manducat infans: sed quia minus idoneus est infans qui pane vescatur, ipsum panem mater incarnat, & per humilitatem mamilla & lactis succum, de ipso pane pascit infantem. Quomodo ergo de ipso pane pavit nos Sapiencia Dei? Quia Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Omnem effectum quem cibus & potus naturalis producit quantum ad vitam naturalem, Eucharistia Sacramentum operatur quantum ad vitam spiritualem. Suscitatur scilicet, auget, reparat, delectat. (Lib. 2. Tract. de Eucharistia, Cap. 3. Proposition 1.) Sicut alimentum corporale corpori necessarium est ad restaurandum id quod innati caloris vi quotidie detrahitur ac deperit: ita quicquid ardore cupiditatis in dies amittit anima, dum levi aliqua in re parum offendit, totum Eucharistia restituit, veniales culpas abstergens, quae miquant fervorem caritatis. (Ibidem, Propositione 3.) Humanae naturae corruptio cibum exigebat, qui simul esset medicamentum. Diabolus afflavit homini per esum cibi vetiti triplicem corruptionem: In anima, tenebras ignorantiae: in corpore morbum pravae concupiscentiae: & mortem in utroque. Carnem suam & sanguinem ut cibum medicinale contra corruptionem illam triplicem Christus dedit, ad ignorantiae tenebras depellendas. Dominus illuminatio mea... Accedite ad eum, & illuminamini. Cibavit illum pane vitae &

intellectus. Haec caena lucis, mensa solis. Accedamus Eccl. 15 ad eum, & illuminemur; non quomodo ad eum accesserunt Judaei, ut tenebrarentur. Accesserunt enim ad illum ut crucifigerent: nos ad eum accedamus, ut corpus & sanguinem ejus accipiamus. Illi de crucifixo tenebrati sunt: nos manducando crucifixum & bibendo illuminamur. 2. Carnem suam & sanguinem Christus dat nobis in Eucharistia ut cibum medicinale contra concupiscentiam carnis. (Lib. 2. Tract. de Eucharist. Cap. 3. Proposit. 5.) Divino illo cibo cor hominis confirmatur & roboratur contra tentationes & impugnationes daemonum. (Ibidem.) Gedeone se ad praetium contra Madiantem parante, quidam ex hostium castris in somnio vidit quasi subenericium panem ex hordeo volvi, & in castra Madian descendere: cumque pervenisset ad tabernaculum, percussit illum, atque subvertit, & terrae funditus coaequavit. Cumque uni ex commilitonibus somnium suum narraret, respondit ille: Non est hic aliud nisi gladius Gedeonis: tradidit enim Dominus in manu ejus Madian, & omnia castra ejus. Caro Christi panis est, simul & gladius, quo illius gloriae, nostraeque salutis hostes in fugam damus & debellamus. Gladius Domini & Gedeonis. 3. Corpus & sanguinem suum dat nobis Christus in Eucharistia, ut servemur a morte. Hic est Panis vivus, qui de caelo descendit. Antiqui Christiani Eucharistiam vitam vulgo appellabant, teste S. Augustino. Hujus figura fuit Lignum vitae in medio paradisi positum, cujus esu homo innocens a morte servaretur. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Vitam gratiae confert Eucharistia his qui pure & sancte accipiunt. (Lib. 2. Tract. de Sacram. Eucharist. Cap. 3 Propositione 1.) Igitur, ut S. Cyrillus Alexandrinus docet, Ex-
 pertes & vacui plane vitae, qua in sanctificatione ac felicitate est, remanent, qui per Mysticam Eulogiam

S. Aug. in P. sal. 27.

Judicum 7.

Lib. 1. de Peccat. Merit. & Remiss. C. 14. Ioan. 6.

Lib. 4. in Ioan.

non susceperunt Filium. Vita enim est secundum naturam, in quantum & ex vivente Patre genitus est, sed nihilominus etiam sanctum ejus corpus Verbo cuncta vivificanti inefabiliter unitum. Et quoniam vivifica facta est caro Salvatoris, utpote vite secundum naturam, Verbo nimirum divino unita; cum illam degustabimus, tunc vitam habebimus in nobis, ei quoque simul uniti, quemadmodum illa Verbo inhabitanti. Hanc enim ob causam etiam in suscitandis mortuis, non verbis tantum & nutu Deo convenienti Salvatorem operatum esse comperimus; sed carnem suam quasi cooperatricem ad hoc potissimum adhibuisse, ut ostenderet illam vivificare posse.

II. Christus dat nobis corpus & sanguinem suum, ut symbolum ac principium nostræ in illo, & suæ in nobis inhabitationis, & mutæ conjunctionis. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Divinum illum cibum in substantiam nostram non mutamus, sicut cibum carnis nostræ, sed nos in se commutat. Non sola affectûs unitate, sed unitate naturali per Sacramentum Eucharistiæ cum Christo Domino unum sumus. Si enim verè Verbum caro factum est, & nos verè Verbum carnem cibo Dominico sumimus (inquit S. Hilarius) quomodo non naturaliter manere in nobis existimandum est, qui & naturam carnis nostræ jam inseparabilem sibi homo natus assumpsit; & naturam carnis suæ ad naturam æternitatis sub Sacramento nobis communicanda carnis admiscuit? Ita enim omnes unum sumus; quia & in Christo Pater est, & Christus in nobis est. Quisquis ergo naturaliter Patrem in Christo negabit, neget prius naturaliter vel se in Christo, vel Christum sibi inesse; quia in Christo Pater, & Christus in nobis, unum in his esse nos faciunt. Christi concorporales per Eucharistiam efficiuntur. Et quemadmodum si quis ceram cera commixtam igne simul liquaverit, unum quid ex

S. Hilarius
lib. 1. de
Trinit.

ambabus efficit: ita per corporis Christi & pretiosi sanguinis participationem, ipse quidem in nobis, nos autem in eo simul unimur. Corpus ergo Christi si vis intelligere, Apostolum audi dicentem fidelibus: Vos estis corpus Christi & membra. Si ergo vos estis corpus Christi & membra, Mysterium vestrum in Mensa Domini positum est, Mysterium Domini accipitis. Ad id quod estis, Amen respondetis, & respondendo subscribitis. Audis ergo, Corpus Christi: & respondes, Amen. Esto membrum corporis Christi, ut verum sit Amen. Non enim cum Christo unimur, quicumque carnem ejus manducant & sanguinem bibunt, sed illi soli qui dignè manducant & bibunt, qui caritate membra Christi facti sunt. Unus panis, unum corpus multi sumus (ait Apostolus.) Panis non fit de uno grano, sed de multis. Quando exorcizabimini, quasi molebamini: quando baptizati estis, quasi conpersi estis: quando Spiritus Sancti ignem accepistis, quasi cocti estis. Estote quod videtis, & accipite quod estis. Igitur carnem Christi & sanguinem non edamus tantum & bibamus in Sacramento, quod & multi mali; sed Usque ad Spiritus participationem manducemus & bibamus, ut in Domini corpore tanquam membra maneamus, ut ejus Spiritu vegetemur; & non scandalizemur, etiam si multi modo nobiscum manducant & bibunt temporaliter Sacramenta, qui habebunt in fine æterna tormenta. Triplex communio est genus, Sacramentalis tantum, spiritualis tantum, Sacramentalis & spiritualis simul. Hoc modo communicandum est ut Christus in nobis maneat, & nos in eo. (Lib. 2. Traët. de Eucharistia, Cap. 4. Art. 1.)

III. Eucharistia æternæ vitæ pignus. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. (Ibidem, Cap 3. Propositione 6.) Corpus & sanguis Christi semina sunt immortalitatis Christianis qui Eucharistiam dignè accipiunt. Unde S. Irenæus Hæreticos refutationem

S. Cyrillus
lib. 11. in
Joannem.

S. August.
in Serm. ad
recens bapti-
zatos.

S. August.
ibid.

S. August.
Traët. 27. in
Joan.

414 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

carnis negantes refellit argumento petito ex Eucharistia participatione. *Quomodo, inquit, carnem negant capacem esse donationis Dei quae est vita aeterna, quae sanguine & corpore Christi nutritur, & membrum est eius?* S. Ignatius Martyr in Epistola ad Ephesios Eucharistiam vocat *Pharmacium immortalitatis, antidotum ad non moriendum, sed vivendum in Jesu Christo semper.* Panis Eucharisticus manna longè præstantior & efficacior, utpote *Corpus Vitæ.* *Manna illud è celo, hoc supra calum.* Illud cali, hoc Domini colorum. Illud corruptioni obnoxium, si in diem alteram servaretur; hoc alienum ab omni corruptione: quod quicumque religiose gustaverit, corruptionem sentire non poterit. . . Non sicut manducaverunt Patres vestri manna, & mortui sunt: qui manducat hunc panem, vivet in æternum.

S. Irenæus
Lib. 4. C. 4

S. Ambrosius
Lib. de his
qui inysteriis
initiantur,
Cap. 9.
loc. 6.

IN EODEM FESTO.

Vide Agnum stantem tanquam occisum. Apocal. v. 6.

Christus resurgens ex mortuis jam non moritur: in throno gloriæ sedet immortalis: cur ergo ipsum adhuc tanquam occisum & immolatum, tamen stantem & in æternum viventem dilectus Apostolus intrucit? Nonne Christus uno sacrificio in ara crucis oblato omnia veteris Legis sacrificia implevit? Nonne semel oblatum est ad multorum exhaurienda peccata, & una oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos? His thematis nostri verbis significat S. Joannes, Christum Jesum Agnum immaculatum, *Qui occisus est ab origine mundi, qui ingrediens mundum dixit, Hostiam & oblationem voluisti, corpus autem aptasti mihi:* qui Usque ad passionem effectus est hostia, ut loquitur Tertullianus, in Eucharistia modo incruento, invisibili &

Hebr. 10.

IN FESTO SACRAT. CORP. CHR. 415
arcano immolari. Sancta enim Eucharistia non solum Sacramentum est; sed & sacrificium. 1. Veteris Legis sacrificiis longè dignius & excellentius. 2. Veteris Legis sacrificiis efficacius. 3. Majores dispositiones ex parte offerentium & adstantium exigens.

I. Vetera sacrificia figuræ fuerunt sacrificii Christi. In Agno Paschali, cæterisque victimis immolabatur Christus, sed in figura dumtaxat: in pane & vino quæ Melchisedech Rex Salem, Dei altissimi Sacerdos obtulit Deo, cum Abraham quatuor Regum victori occurrerit, eique benedixit, Christi sacrificium præfiguratum est: sed in Eucharistia impletur. Christus qui se ipsum pro redemptione nostra immolavit in Cruce, se ipsum etiam immolat in Altari, idem sacerdos & victima: *Ipse Pastor & ovis: ipse sponsus & sponsa: ipse sacerdos & victima: unus idemque & oblator muneris, & munus oblatoris:* (ait S. Fulgentius) *Quis est sacerdos, nisi unus sacerdos, qui intravit in Sancta Sanctorum? Victimam & sacerdos: qui cum in mundo non inveniret mundum, quod offerret, se ipsum obtulit* (inquit S. Augustinus.) *Sacrificium igitur Eucharistiæ veteris Legis sacrificiis dignius est & excellentius, tum ratione victimæ, quia Christi corpus & sanguis offertur; tum ratione sacerdotis, quia Christus ipse corpus & sanguinem suum offert, Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Nec victima dignior & excellentior, nec sacerdos sanctior inveniri potest.

Veteris Legis sacrificia offerebantur à sacerdotibus Aaronicis, qui morte prohibebantur permanere, & quorum sacerdotium typicum erat, umbraticum, & aliquando transferendum. Sacrificium Eucharistiæ offertur ab ipso Christo æterno sacerdote, qui semper vivit ad interpellandum pro nobis. Nos enim Ministri dumtaxat & organa illius summi sacerdotis sumus, infirmi merito, tamen honorabiles sacrificio: quia etsi nunc Christus non videtur offerri, tamen ipse offertur in

1. lib. 1. ad
Thom. C. 11.

Enarrat. in
1. sol. 12.

S. Ambrosius
lib. 2. de 1. 21.

terris, quando Christi corpus offertur : immo ipse offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium quod offertur. Vetera sacrificia in uno tantum Iudæa loco offerbantur, quem elegerat Dominus : Eucharistiæ sacrificium in omni loco, in tota Ecclesia per omnes gentes à solis ortu usque ad occasum diffusa offertur. *Ab ortu solis usque ad occasum* (ait Dominus) *magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificabitur & offertur nomini meo oblatio munda : quia magnum est nomen meum in gentibus.* Vide Lib. 2. *Traët. de Sacramento Eucharistiæ, Cap. 6. Art. 1. Propos. 1.*

II. Eucharistiæ sacrificium veteris legis sacrificiis efficacius, sive quatenus sacrificium est adorationis, & gratiarum actionis : Sive quatenus est sacrificium propitiatorium : Sive quatenus sacrificium impetratorium est. Cum enim diversa in veteri lege ad diversos illos fines præscripta essent sacrificia, scilicet *Holocausta, pacifica, & pro peccato* : Ad hæc unum sufficit Eucharistiæ sacrificium. *Omnia Veterum sacrificia nova superueniens Gratia uno complectitur sacrificio.* Vide Lib. 2. *Theolog. Dogmat. & Moral. Traët. de Sacram. Eucharistiæ, Cap. 6. Art. 1. Propos. 3.* Sacrificium Eucharistiæ propitiatorium pro vivis & defunctis. (*Ibid. Art. 3. Propos. 4.*) In eo enim Christi sanguis quotidie effunditur in remissionem peccatorum : De quo potiori jure quam de sanguine veterum victimatum dicitur : *Ego illum dedi vobis, ut super altare in eo expietis pro animabus vestris, & sanguis pro anima piaculo sit.* Hinc in Missa canitur, *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.* Hinc Hostia facta in tres partes frangitur, ut virtus sacrificii ad triplicem Ecclesiæ statum pertinere significetur : Ad gaudium scilicet Sanctorum in cælis cum Christo regnantium, pro quorum gloria offertur Deo in gratiarum actionem : Justorum in purgatorio patientium, pro

quorum requie offertur in propitiationem : Fidelium in terris militantium, pro quorum peccatis offertur in expiationem. Cælitæ plurimum delectat hoc sacrificium, etique gaudii novi ex eo fit accessio ob memoriam redemptionis, ob effectum nostræ salutis, ob admirationem divinæ bonitatis. Hinc Ecclesia ad Altare sic per sacerdotes Deo supplicat : *Sumpsimus Domine, divina Mystéria, qua sicut tuis sanctis ad gloriam, ita nobis ad veniam prodesse perficias.* Animaibus justorum in purgatorio detentis prodesse Altaris sacrificium ad liberationem vel levamen, fides docet. *Partes duæ in terra dispergentur, & deficient* (ait Propheta) *& tertia pars relinquetur in ea. Et ducam tertiam partem per ignem, & uram eos sicut uritur argentum, & probabo eos sicut probatur aurum. Ipse vocabit nomen meum, & ego exaudiam eum. Dicam, Populus meus es : & ipse dicit : Dominus Deus meus.* Partes duæ, id est, infideles, & mali Christiani, dispergentur, & deficient ab æterna redemptione : Eitertia pars relinquetur in ea, scilicet penitentes : & per ignem ducetur : Per ignem scilicet purgatorii ad caelum ducuntur penitentium Animæ, ut in eo expientur, & probentur sicut probatur aurum. Fideles verò in terra superfuites Deum invocant orationibus, elemosynis, & Mediatoris sacrificio quod pro illis offertur Animaibus : Et Deus illos exaudit. Sic *Munus absconditum exstinguit iras.* Munus pretiosissimum, corpus & sanguis Christi, hostia sancta & immaculata, quam Deo offerimus de ejus donis ac datis. (*Sic enim dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.*) Munus illud incomparabile, quod unum Deo dignum est, Filius Dei, verè *Deus absconditus* in Eucharistiæ sacrificio, itam Dei placare non desinit, eumque & Animaibus purgatorii, & penitentibus in hac vita propitium reddere.

III. Minimè dubium est quin sacrificia veteris legis

418 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

puritatem & sanctimoniam in sacerdotibus offerentibus, pœnitentiam peccatorum in iis pro quibus offerbantur, postularent: Multò magis hæ dispositiones ad sacrificium Eucharistiæ afferri debent; conscientia scilicet puritas à sacerdotibus offerentibus: Pœnitentia saltem ab iis qui sacrificio intersunt, ut illis proficiat. Sacerdotes sancti esse debent, sine crimine, irreprehensibiles, Angelis similes, ut digne sacrificium Altaris offerant. Sacerdotes antiqui tempore vicis suæ, quo sacrificia debebant offerre, ab uxoribus suis & familiis, omnique terreno commercio separati, à vino & siccera, omnique potu qui inebriare potest, abstinentes, ab atrio Tabernaculi vel Templi non recedebant, orationibus & sacris Ministeriis penitus devoti: Hinc iudicemus, Communitati venerabiles, quanta esse debeat puritas & sanctimonia nostra, quanta à mundo & secularibus negotiis separatio. Sacrificium pretii nostri, cum veteribus illis sacrificiis; cum umbris veritatem; sacerdotium nostrum cum sacerdotio veteris legis comparemus, & hinc officium nostrum piis meditationibus discamus. In Gallicana olim Ecclesia Episcopi sacerdotibus quos ordinabant, Hostiam sanctam sive Eucharistiam dabant, ex qua per quadraginta dies particulam fumerent ad sacram communionem: atque hoc Ritum revocabatur illis in memoriam tempus illud quo per quadraginta dies Dominus Discipulis apparuit, & cum eis convescens, cum ipsis de Regno Dei loquebatur; ut ait S. Fulbertus Carnotensis Episcopus. Ritus ille antiquatus est, sed non est antiquatum spirituale documentum quod ex eo colligi Patres nostri voluerunt: Sacerdotes scilicet Christo à mortuis redivivo conformari: Ratum ipsis cum hominibus commercium esse debere, nisi cum de Regno Dei instruendi sunt: Cum suis Confratribus & Communitatibus societatem lubentius quam cum secularibus hominibus inire, legem Domini jugiter meditari, Scripturarum lectioni, exhortationi, &

Epi. 1.

IN FESTO SACRAT. CORP. CHR. 419

doctrinæ intendere: *Agnum* contemplari stantem, & occisum: stantem, innocentia & integritate morum, ne in peccato jaceant, ne morte peccati corrumpantur: Occisum, mortificatione carnis & cupiditatum omnium, ut victima fiat simul ac sacerdotes, sicut Christus Jesus. Christiani verò qui sacrosancto sacrificio intersunt, saltem affectum peccati deponere, & pœnitentes esse debent, ut illis sanctum sacrificium ad vitam proficiat. Debent enim & illi pro sua parte ac modo sacrificium offerre cum sacerdote, & cum Ecclesia, *Quæ cum ipsius Capitis corpus sit, se ipsam per ipsum* S. August. Lib. 10. de Civitate Dei. Cap. 10. Psal. 51. discit offerre. Debent offerre Deo *Sacrificia contriti cordis & humiliati*, necnon *sacrificia misericordie*, condonando injurias, & elemolynas erogando, ut sacrificium Altaris sibi prodesse impetrent ad remissionem peccatorum, ad impetrationem gratiæ, & præmium vitæ æternæ. *Sursum cor habere*, debent, ut sacerdos monet, *Gratias agere Domino Deo nostro*, per Jesum Christum Filium ejus. Qui in affectu peccati sanctissimo Altaris sacrificio intersunt, similes sunt Judæ proditori, *Qui proditorem sanguinis Domini inter sacrificia postius cogitabat.* (Vide Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 5. Art. 6. Regulâ 9.)

S. August.
Lib. 10. de Civitate Dei. Cap. 10.
Psal. 51.Osce 6. &
Hier. 12.S. Ambrosius.
Lib. 7. in Lucam.DOMINICA I. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Homo quidam fecit cenam magnam, & vocavit multos. Et misit servum suum horâ cene dicere invitatis ut venirent. Luc. xiv. 16. 17.

Magnum convivium fecit olim Rex Assuerus cunctis Principibus, & Magnatibus Perlarum
D dij

E. 7. r. 14

420 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
 & Medorum, Præfectisque provinciarum, ut ostenderet divitias gloriæque Regni sui, ac potentie suæ amplitudinem, multo tempore, centum nempe & octoginta diebus. Cùmque implerentur dies convivii, invitavit omnem populum, qui inventus est in urbe Susan Regni Metropoli, à maximo usque ad minimum, & iussit septem diebus convivium præparari in vestibulo horti, & nemosis, quod Regio cultu & manu constitum erat. Longè splendidius convivium in Ecclesia sua Christus Rex Regum instituit, sacrosanctam Eucharistiam, in qua *Ipse conviva & convivium* est. Ad hoc convivium, saluterum & omni suavitate repletum, in quo corpus suum manducandum præbet, invitavit ipse non solum principes, sed omnes servos suos, Christianos omnes cujuscumque sexus, status & conditionis: Cæcos, pauperes, debiles, claudos, non excludit, sed admittit, & intrare compellit, modò fidei luce illuminatos habeant oculos cordis, gratiâ & virtutibus divites sint, in Dei militia fortes, victores cupiditatum, diabolo strenuè resistentes; voluntate & intentione recti, in via mandatorum Dei rectè ambulantes: Neque aliud magis optat, quàm ut domus ejus convivis impleatur. Quàm magnificentum convivium, quod Dei bonitas ab æterno decrevit, sapientia disposuit, omnipotentia statuto tempore instruit & exsecuta est, liberalitas multiplicat, misericordia & justitia distribuit; æternitas perenne facit.

I. Dei bonitas Eucharistia convivium ab æterno decrevit, ut novo, admirabili, & ineffabili modo se hominibus communicaret, corpus suum in cibum, & sanguinem suum in potum illis tradens. Hæc divini amoris inventio. *Cùm dilexisset Christus suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos; amoremque suum hujus institutione Sacramenti in suprema cæna illis restitutus est. Cùm suum in nos amorem indicare vellet, per corpus suum se nobis commisit, & in unum nobiscum*

S. Hieron.
 Epist. ad Heliodorum;
 Rom. 2.

Joan. 17.

S. Joan.
 Christof.
 Rom. 45. in
 Joan.

DOM. I. POST FÆST. SS. TRINIT. 421
 redegit, ut corpus cum capite uniretur. Hoc enim unanimum maxime est. Hoc Job significabat de servis, à quibus maxime amabatur, qui ut suum in illum amorem demonstrarent, aiebant: *Quis det de carnibus ejus ut saturemur?* Quod Christus fecit ut majori caritate nos adtingeret, & ut suum in nos ostenderet desiderium, non se tantum videri, sed & tangi, dentes carni suæ infigi voluit, & desiderio suo omnes impleri. Parentes sæpenumero liberos suos aliis alendus dederunt: *Ego autem mea carne alo... Vester frater esse volui, & communicavi carnem propter vos & sanguinem, & per que vobis conjunctus sum, ea rursus vobis exhibeo.* Hoc pignus amoris quo nos immeritis prior dilexit ab æterno. Dedit se nobis in locum nostræ peregrinationis Deus noster. *Hic advenit omnem viam discipline, & tradidit illam Jacob puero suo, & Israël dilecto suo. Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est.* Dedit se in servum nostræ necessitatis. *Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare.* Dedit se in pretium nostræ redemptionis. *Ambulate in dilectione sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis.* Sed in Eucharistia corpus suum in cibum & sanguinem suum dat in potum. Hic amoris & bonitatis cumulus. In prioribus enim donationibus donum adhuc quodam modo separatim manet ab eo cui datur; sed in postrema ista donatione manducantibus intimè unitur & incorporatur. *Ego quasi nutritius Ephraim, portabam eos in brachiis meis, in siniculis Adam abraham eos, in vinculis caritatis... Et declinavi ad eum ut vesceretur.* Deic ergo bonitatem laudemus, ejusque amori mutuum amorem rependamus. *Confitemini Domino quoniam bonus... Confitemini Domino & invocate nomen ejus, nos autem facite in populis adinventiones ejus.*

II. Sapientia Dei sacrum Eucharistia convivium
 D d iij

Narach. 2. 37.

28.

Matth. 20.

Ephes. 5. 2.

Osee 11. 2. 4.

1. Paralip. 16.

disposuit, materiam convenientem ad hujus institutionem Sacramenti eligens, panem, triticeum, azymum, & vinum de vite expressum. (*Lib. 2. Tract. de Eucharistia, Cap. 1. Art. 3. Proposit. 1. 2. & 3.*) Hæc sapientiæ divinæ admirabilis dispositio. *Sapientia edidicavit sibi domum, miscuit vinum, & proposuit mensam . . . Venite, inquit, comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis.* Corpus suum & sanguinem sub propria specie Christus Dei Sapientia dare noluit; sed velatum sub panis & vini speciebus sive accidentibus, verè *Manna absconditum*, ob multiplicem rationem. 1. Ne horrerent homines, si caro humana ipsi manducanda, & sanguis bibendus sub propria specie proponerentur; & retro abirent sicut illi Discipuli, qui cum Capharnaitis scandalizati sunt hujus Sacramenti & sacri convivii promissione, dicente Christo: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* 2. Corpus & sanguinem suum dat velata sub aliena specie, propter malorum indignitatem. Enimvero si Arcam Domini propius intueri non licebat Judæis; & si Bethlamitæ ingenti numero, scilicet quinquaginta millia & septuaginta viri ad Deo percussi sunt, eo quòd vidissent Arcam: multo magis corpus Christi veram *Arcam sanctificationis & fœderis aeterni Dei cum hominibus*, impiis abscondi conveniens erat. 3. Corpus & sanguinem suum dat velata, ad fidem bonorum extendendam, ejusque meritum augendum, *Beati enim qui non viderunt & crediderunt.* (*Vide Lib. 2. Tract. de Sacramento Eucharistia, Cap. 2. Art. 3. Consiliario 9.*) Elucet veri Salomonis sapientia, se inter Ecclesiam triumphantem & militantem sine divisione partientis. Coram Salomone Rege duæ olim mulieres litigarunt de infante vivo, utraque illum velut suum repetente. Rex sapiens rationem adinvenit agnoscendi veram infantis matrem. Jussit nempe ut allato gladio divideretur in-

Prov. 9. 1. 3.

Apocal. 1.

Psalm. 6.

1. Reg. 6.

2. Reg. 3.

fans vivus in duas partes, & pars uni, pars alteri daretur. Veram matrem naturalis probavit affectus, commota viscera indicarunt. Dixit enim: *Obsecro Domine, date illi infantem vivum, & nolite interficere eum:* Alia è contentatio dicente: *Nec mihi, nec tibi sit, sed dividatur:* Rex sapiens veram matrem hinc agnovit, illicque infantem adjudicavit. *Dare huic infantem vivum: hæc est enim mater ejus. Audivit omnis Israël judicium, & timuerunt Regem videntes sapientiam Dei esse in eo ad faciendum judicium.* Cogitate Christo in cælos ascensuro piam contentionem fuisse inter Ecclesiam triumphantem & militantem, illa Christum velut Regem gloriæ repetente; ista velut ducem sibi necessarium retinere (si possibile esset) desiderante. *Eccce plus quam Salomon hic.* Sapientia Æterna corpus suum vivum, immortale, gloriosum sine divisione inter utramque partita est, ut Ecclesia triumphans eam in propria forma possideret; militans verò sub aliena specie, donec revelatâ facie gloriam Domini speculetur, & Regem in decore suo videat. Deus in Sacramento Altaris abscondit nos humilitatem docet.

Marc. 11. 24.

III. Omnipotentia Dei sacrum istud convivium staturo tempore instruxit & executæ est. Verè fecit potentiam in brachio suo, 1. Verum corpus Christi reipâ exhibendo, cujus realem præsentiam probant verba promissionis; verba institutionis seu consecrationis; verba denique hujus Sacramenti usum spectantia: Traditionis doctrina, summusque Patrum omnium & societas Christianarum ubique gentium consensus; veterum figurarum consummatio & complementum; rationes convenientes. (*Lib. 2. Tract. de Sacram. Eucharist. Cap. 1. Art. 2. & Cap. 3. Art. 1.*) 2. Omnipotentia Dei in sacro isto & admirabili convivio elucet, totam panis vini que substantiam in corpus & sanguinem Christi convertendo. Non querendum Quo-
D d iij

modo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Quæ infidelium Capharnaitarum vox est. *Verbum Domini manet in æternum.* (Vide Lib. 2. Tract. de Sacram. Eucharist. Cap. 3. Art. 2.) 3. Divina e-lucet omnipotentia in conservazione accidentium panis

Psal. 138. 14.

& vini sine subiecto (Ibid. Art. 3. Consecrario 9.) *Mirabilia opera tua, & anima mea cognoscit nimis.* Cantemus, exultemus, jubilemus, adoremus Deum om-nipotentis suæ miracula propter nos operantem, Nar-rantes laudes Domini, & virtutes ejus, & mirabilia ejus que fecit. Realiter præsens est Christus Domi-nus in Eucharistia; igitur adorandus est, non externo tantum cultu, genua scilicet stectendo coram Eo, sed

Psal. 77. 4.

in Spiritu & veritate, quo modo veros adoratores Deum adorare debere ipse docuit. *Adorate scabellum pedum ejus, quoniam sanctum est.* (Vide Ibid. Consecrario 6.) Cor nostrum muteur, vetus homo depo-natur cum actibus suis, novus Dei gratiæ & benedi-ctione formetur, cooperantibus nobis; sola species ex-terna maneat in nobis, species hominis, non tamen

Psal. 97. 5.

peccati, nam *Ab omni specie mala abstinete vos.*

1. Thess. 7. 13.

IV. Dei liberalitas sacrum istud convivium miro

modo multiplicat. Profusa Dei erga homines liberali-tas, non solum semel dedit Filium suum unigenitum pro nobis, sed quotidie dat nobis in sacro Eucharistiæ convivio. Dat totum & integrum, corpus, sanguinem, animam, divinitatem. (Consecrario 3.) Nam in Chri-sto inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter.

1. Cor. 13. 9.

Dat omnibus, ideo Christi corpus profusa liberalitate multiplicat, ubivis locorum sub singulis hostiis conse-cratis, & sub minima cujlibet hostiæ particulâ reip-sa præsens exhibendo. (Consecrariis. 4. 10. & 11. Arti-culi supra citati.) Pugillus farinæ non deficiens in do-mo viduæ per multos dies ad familiam ejus alendam, secundum verbum Eliæ; & panes ab ipso Christo mi-rabiliter multiplicati, typi fuere multiplicationis cor-

poris ejus in Eucharistiæ Sacramento. Profusa liberalitas Dei, qui Christi Filii sui corpus dat non solum dignis & amicis suis, sed indignis & inimicis suis non lub-trahit, proditori non negavit. *Dum appropiant super me nocentes, ut edant carnes meas.* Veritatem præsentis suæ realis, instar solis ortiri facit super bonos & malos, super justos & injustos qui ad sacram Mensam accedunt; quamvis longè dispar sit in utrisque communionis exitus. *Mors enim est malis, vita bonis.* Liberalitatem erga

Psal. 78.

amicos & proximos profuse exercere, magna & pretiosa dona illis largiendo, magnum est; majus dare servis & ancillis; maximum advenis & peregrinis; sed generosæ liberalitatis cumulus est dare etiam inimicis. Næ illi in-grati, si inimicitias non deponant accepturi! *Quare per-*

Job 19.

sequimini me, & carnibus meis saturamini. . . . Homo

Psal. 40. 10.

pacis mea, qui edebat panes meos, magnificavit super

me supplantationem. Dat denique dignè manducanti-

bus Christi corpus divitiis bonitatis suæ; dat ut filii

Dei fiant, & heredes. *Quotquot autem receperunt eum,*

Joan. 1.

dedit eis potestatem filios Dei fieri. Quid retribuam

Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Quid Deo

retribuam pro se? Unum postular, quod in nostra

potestate est, cor nostrum. *Fili, præbe mihi cor tuum.*

Prov. 23. 26.

Qui corpus & sanguinem suum nobis in cibum & po-

tum liberaliter apponit, patrem sibi in grati animi sig-

nificationem dari postulat in paupere. Apud antiquum

Declamatores legimus, patrem olim filio suo in extre-

ma fame, cum alia non suppeterent alimenta, brachium

suum abscondisse, coxisse, & in cibum apposuisse: cum

verò progressu temporis egeret, victum à filio postu-

lasse, & repulsam passum ab ingrato, in judicium vo-

caste, causamque perorasse suam his verbis: *Panem pe-*

toris, judices, sanguinem non peto. Christus Jesus cor-

poris & sanguine suo nos pascit in sacro Eucharistiæ

convivio: Egred in paupere, panem petit, non langu-

inem: Et ingrati negamus!

V. Misericordia & iustitia Dei corpus & sanguinem Christi in hoc sacro convivio distribuunt, vilibus creaturis, inmeritis, peccatoribus, imperfectis, tepidis; & modò penitentiam egerint, nec ullo peccato mortali sint inquinati, illorum miseretur, illorum infirmitates sanat, illorum imperfectiones videt ac sustinet, ut mater defectus filiorum; illorum teporem accendit igne suæ caritatis. *Memoriam fecit mirabilem suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit timentibus se.* 2. Misericordia & iustitia Dei elucet in sacri huius convivii distributione, quia omnes ad illud invitat & recipit, omnes reficit cum fide & caritate accedentes, absque personarum acceptione & respectu. *Exiit in plateas & vicos civitatis; & pauperes, ac debiles & cacos, & claudos introducit huc.* . . . Exemplo suo misericordiam nos docet atque beneficentiam absque ullo respectu personarum, tamen servandus sit ordo caritatis. Hac de re præceptum dabit, cum parabolam in hodierno Evangelio descriptam proposuit in convivio principis Phariseorum. Dicebat, inquam, ei qui ipsum invitaverat: *Chem facis prandium, aut canam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites: Ne forte te & ipsi reintuent, & fiat tibi retributio. Sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & cacos. Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuatur enim tibi in resurrectione iustorum.* Convivia interdum fieri, ad eaque amicos & proximos invitari ad fovendam amicitiam & caritatem, Christiana morum disciplina non prohibet: Sed ea fieri intuitu commodorum præcipue temporalium, vanitatis, aut voluptatis, Christus prohibet. Ea, ut & omnes Christianorum actus imperare debet caritas, quæ non querit que sua sunt. Convivia non improbamus, modò pudica sint, & sobria, & mittantur partes his qui non præparaverunt, id est pauperibus; talia sunt denique

Psal. 135. 4.

Luc. 14. 11.

qualia primorum Christianorum, quæ *agape*, quasi convivium caritatis vocabantur, à Tertulliano descripta. *Cena nostra* (inquit) *de nomine rationem sui ostendit. Id vocatur quod à illecebro penes Græcos. Quantiscumque sumptibus consistet: Lucrum est pietatis nomine facere sumptum: Siquidem inopes quosque refrigerio isto juvamus. Si honesta causa est convivii, reliquum ordinem disciplina æstimare qui sit, de religionis officio. Nihil vilitatis, nihil immodestia admittit. Non prius discumbitur, quam oratio ad Deum prægustetur. Editur quantum esurientes cupiunt: Bibitur quantum pudicis est utile. Ita saturantur, ut qui meminissent etiam per noctem adorandum Deum sibi esse. Ita sabbulantur, ut qui sciant Dominum audire. Post aquam manualet & lumina, ut quisque de scripturis sanctis vel de proprio ingenio potest, provocatur in medium Deo canere. Hinc probatur quomodo biberit, Aquæ oratio convivium dirimit. Inde descenditur non in ceteras castionum, neque in classes discurvationum, nec in eruptiones lasciviarum, sed ad eandem curam modestiæ & pudicitia: ut qui non tam canam exaverint, quam disciplinam.*

Iustitia etiam Dei misericordiæ in omnibus ejus operibus sociata, in convivii Encharistici distributione mirum in modum elucet: Siquidem Christi corpus & sanguinem æqualiter omnibus distribuit: Sumit unus, sumunt mille, quantum isti, tantum ille: Gratiam verò, prout quisque dispositus est. Apud Deum non est acceptio personarum; nobiles, divites, potentes pauperibus non præfert. Plebeius gratiam uberiori ex Dominico refert convivio, si ferventiori cum caritate, si majore cum humilitate, si puriore, & omnium cultu virtutum magis ornata animâ accesserit. Contrà verò qui indignè manducaverit corpus Domini, penas dabit æquales sacrilegii, quacumque sit nobilitate, potentia, quantiscumque opibus in sæculo conspicuus.

Apolo. 1
Cap. 19.

1. Cor. 11.

Quicumque manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non dijudicans corpus Domini. Tremenda sententia! iudicium sibi manducat & bibit. Quemadmodum enim quod manducatur & bibitur in substantiam hominis convertitur, nec ab eo separari potest: Ita reatus & condemnatio sacrilegè communicantium difficillimè aboletur: Nullum est peccatum quòd magis in cæcitate cordis, in obdurationem & impænitentiam præcipit.

Ex iustitia, quâ Christus convivium sacrum corporis & sanguinis sui distribuit, discamus pauperes non contemnere, non duris verbis excipere, non repellere. Fidei oculis si ipsos spectemus, in illis Christum intuebimur: panni, sordes, ulcera, species veluti sacramentales sunt, Christum in iis mendicantem velantes. *Esurivi enim (inquit) & dedistis mihi manducare... Amen dico vobis, quandiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.* Fratres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi gloria. Etenim si introierit in Conventum vestrum vir aureum annulum habens in veste candida, introierit autem & pauper in sordido habitu, & intendatis in eum qui indutus est veste præclara, & dixeritis ei: Tu sede hic bene: Pauperi autem dicatis: Tu sta illic aut sede sub scabello pedum meorum: nonne iudicatis apud vosmetipsos, & facti estis iudices cogitationum iniquarum? Audite, fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo; divites in fide, & heredes regni, quod repromisit Deus diligentibus se? Vos autem exhonorastis pauperem... Si personas accipitis, peccatum operamini, redargui à Lege quasi transgressores. Pauperes principes sunt, quorum est Regnum cælorum, qui vos recipient in æterna tabernacula, si illis propter Christum benefeceritis.

Math. ult.

VI. Aternitas Dei convivium Eucharistia perenne facit. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad

consummationem sæculi. Ad finem usque mundi iuge illud convivium in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis ejus, mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur, in Ecclesia perseverabit. Hujus rei typi fuerunt, panes propositionis de quibus Moysi præcipit Deus. *Duodecim panes super mensam purissimam coram Domino stantes... Ut sit panis in monumentum oblationis Domini. Per singula Sabbata mutabuntur coram Domino. Suscepi à filiis Israël federe sempiterno: Eruntque Aaron & filiorum ejus, ut comedant eos in loco sancto: Quia Sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini jure perpetuo.* Umbra defecit in Synagoga, veritas manet, nec deficiet unquam in Ecclesia. Sacerdos enim noster & Pontifex confessionis nostræ Jesus Sacramentum Altaris quotidie consecrando, iuge convivio fideles suos reficit; & corpus ejus nunquam illorum manducatione minuitur aut deficit: imò potius augetur mystico modo, cum dignè manducatur; siquidem sic manducantes in se mutat & transformat. *Cibus sum gradium, cresce & manducabis me. Nec tu me in te mutabis sicut cibum carnis tuæ, sed tu mutaberis in me.*

Neque verò ad finem solum sæculi, sed per totam æternitatem, sacrum istud convivium perennabit. Quo enim Fideles nunc in umbra fidei & sub Sacramento pascuntur, eodem in cælo, in meridie gloriæ satiabuntur, *Fruento electorum*, pane vivo, qui de cælo descendit, & in cælum redit, ut dulcedinem suam in filios demonstret, omnique delectatione & suavitate, omnibus bonis adimpleat, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt. *Juravit Dominus in dextera sua, & in brachio firmitudinis sua: si dederò triticum tuum ultra cibum inimicis tuis: & si biberint filii alieni vinum tuum, in quo laborasti. Quia qui congregant illud, comedent, & laudabunt Dominum: & qui comportant illud, bibent in atriis*

Leviti 24.

S. August.
126.7. Confess.
Cap. 11.

Zachar. 9.

Isai. 62. 8. 9.

430 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II,
sanctis meis. In hoc mundo, in Ecclesia militante,
mali cum bonis corpus Christi sacramentaliter com-
dunt: Ab aeterno convivio mali in aeternum excluden-
tur, & in tenebras exteriores mittentur, ubi erit fletus
& stridor dentium. *Beatus, qui manducabit panem in*
Regno Dei. Ad aeternum illud convivium suscipiemus,
& per dignam & frequentem communionem nos praepar-
paremus.

Luc. 14. 15.

IN EADEM DOMINICA.

*Exi cito in plateas & vicos civitatis, & pau-
peres, ac debiles, & caecos & claudos intro-
dus huc.* Luc. xiv.

Christi corpus solemnī pompa in Processionibus
circumfertur, per plateas & vicos civitatis, 1. Ut
pauperes, debiles, & caecos, & claudos ad sacrum suum
convivium ipse invitet, ut gratiae suae benignis motio-
nibus intrare compellat. 2. Ut civitatem totam, in
universum mundum, suae Majestatis & gloriae templum
esse ostendat, in quo adorandus est. Veteres Patriar-
chae aedificabant Altare ubicumque illis Deus apparue-
rat & locutus fuerat. Cum itaque Christus civitatem,
vicos & plateas praesentia sacratissimi corporis sui hono-
rare & sanctificare dignetur, in illis sancte ut in Tem-
plo, ut ad Altare, conversari debemus. Sed heu! tan-
tum abest ut in plateis & vicis quasi in Templis, nos ge-
ramus, quin potius in templis velut in vicis & plateis
absque religione & modestia adstant. 3. Circumfertur
Christi corpus ut domibus nostris, omnibusque in iis
habitantibus benedicat, sicut benedixit Dominus Obe-
dedom, & omnia eius propter Arcam Dei, quae apud il-
lum deposita fuerat. De institutione Festi Corporis Chri-
sti, & supplicationibus solemnibus, seu Processionibus,

2. Reg. 6.

DOM. I. POST FEST. SS. TRINIT. 431
in quibus Eucharistia religiose circumfertur, lege *Lib.*
2. Tract. de Sacram. Euchar. Cap. 3. Art. 3. Consecra-
rio 7. His supplicationibus seu Processionibus quā pie-
tate adesse debemus? In spiritu fidei & humilitatis; non
inquirentes curiose in Mysterium Fidei, ne pereamus si-
cut Bethsamesitae qui Arcam Domini curiosius inspe-
xerunt. Davidis humilitas imitanda, qui a superba Michol
irritus & despectus eō quod discooperatus & gaudens
Arcam Domini profectus esset, respondit: *Ante Do-*
minum, qui elegit me potius quam Patrem tuum, &
quam omnem domum ejus, & praecepit mihi ut essem
dux super populum Domini in Israël, & Iudam, &
vilior hanc plusquam factus sum: & ero humilis in ocu-
lis meis: & cum ancillis de quibus locuta es, glorio-
sior apparebo. Adesse debemus Processioni corporis
Christi in spiritu adoracionis & sacrificii, sicut David
prosequatur Arcam Domini in Jerusalem, & cum
progressi essent sex passus qui eam portabant, bovem
& arietem Deo immolabat. Cor contritum, vitulos
labiorum nostrorum, *Sacrificium humilitatis & laudis; 1. Augst.*
in ara cordis, igne fervida caritatis Deo immolemus.
Adesse debemus in spiritu gratiarum actionis pro bene-
ficiis à Deo nobis totique Ecclesiae corpori, per San-
ctissimum Sacramentum collatis. *Gratias Deo super*
inenarrabili dono ejus. Adesse debemus Processioni in
spiritu satisfacionis, ut devotione nostra compensemus
injurias quas Christus Dominus in Sanctissimo Sacra-
mento sustinet ab infidelibus, impiis, hypocritis, &
sacrilegis. Ne Philistaeos imitemur, qui Arcam Do-
mini in templum Dagon intulerunt, & juxta idolum
posuerunt, ac propterea gravibus & putendis ulceri-
bus sunt percussi. Dagon coram Arca corruat, con-
fringatur. Cupiditas nobis dominans, peccatum in no-
bis regnans, amor creaturae, cui relicto Creatore ser-
vimus, extingatur, destruat: Non à pravis so-
lūm operibus manus abstineant, sed mens & voluntas à

1. Reg. 6.

2. Reg. 6.

2. Cor. 9. 15.

1. Reg. 5.

pravis cogitationibus, consiliis, & intentione peccati. *Inveniant Dagon jacentem super faciem suam in terra coram Arca Domini: caput autem Dagon, & due palme manuum ejus abscessisse erant super linnen.* Corruant muri Jericho, Arca Domini in eorum circuitu circumlatâ, funditusque deletatur impia, & superba civitas, nihil de anathemate referretur, nullum super sit peccati vestigium. Mulieres modesto cultu Processionem prosequantur, nec in luxu & pompa vestium, capitique superbis ornamentis; per quæ hominibus placentes, Christo displicent. Precedant in solemnibus supplicatione ut *Sacerdotes pudicitia decet; ornamentis Prophetarum & Apostolorum splendide, Sumentes de simplicitate candorem, de pudicitia ruborem, depilata oculos verecundia, & os taciturnitate, inferentes in aures sermones Dei, adnectentes cervicibus jugum Christi, vestita serico prohibitis, byssino sanctitatis, purpurâ pudicitia, ut Deum habeant amariorem.* Ornamenta sua, decorem suum, in Christo uno collocant; non in mundo muliebri, aut formæ elegantia, sed in Domino gloriantur. Solis milites apud Ethnicos qui solem adorabant, coronam in capite gestare recusabant, dicentes solem esse coronam suam: *Sic atque creditur Mithra miles, si dejecerit coronam, si eam in Deo suo esse dixerit.* Non solem adoramus, sed Christum qui *in sole posuit tabernaculum suum.* Ejus milites per baptismum initiati sumus: omne ergo superbiæ signum abominemur, & coronam nostram ac gloriam in Christo Domino ac Deo nostro esse profiteamur.

IN EADEM DOMINICA.

Homo quidam fecit cannam magnam, & vocavit multos. Luc. xiv.

Cum Deus Judæos in deserto Manna de celo quotidie delapsio, & omnem saporem suavitatis habente reficeret, populus ingratus cœlestem cibum fasti-

divit,

divit, carnes, pisces, pepones, cucumeres, porros, cepe, & allia Egypti concupiscens. *Anima nostra arida est, nihil aliud conspiciunt oculi nostri nisi Man.* Res intoleranda Moyfi visa est. Longè intolerabilius videri debet fastidium Christianorum, majoribusque digna pœnis eorum negligentia, qui ad sacrum convivium corporis & sanguinis Christi ab ipso Salvatore & Domino nostro quotidie invitati, tam infrequenter ad illud accedunt, sæculique voluptatibus malunt inebriari, quàm pane Angelorum refici; cùm tamen frequens Communio magnorum fons sit & origo bonorum. (*Lib. 2. Tract. De Sacram. Euchar. Cap. 5. Art. 4.*) Eucharistia panis quotidianus... Christianis quoties ad Eucharistiam accedunt, Pascha est... Eorum negligentia arguitur, qui semel dumtaxat in anno, & ne tunc quidem cum debita preparatione ad sacram communionem accedunt... Sic vivendum, ut quotidie Eucharistiam sumere mereamur... Recessus à sacra communione, quamvis ex metu & religione proficisci videatur, sæpius in laqueum & in scandalum cedit... Quibus salutaris sit frequens communio?... Omnis dies Dominica est Pascha Christianorum... Eucharistia cor Ecclesie, vita Christiani... Quando & quomodo ad Christi corpus accedendum est? Ecclesie sententia de frequenti Communione. (*Ibidem*) 1. Ad frequentem communionem Christi in nos amor & beneficentia invitant. 2. Ad frequentem communionem indigentia nostra nos sollicitat. *Percussus sum ut fœnum, & arvis cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* Panis noster corpus Christi est; panis enim materialis non ita noster est, ut non sit etiam Gentilium, Judæorum, imò & brutorum animalium. *Panis vite Christus est* (inquit Cyprianus) & panis hic omnium non est, sed noster est: & quomodo dicimus, *Pater noster, quia intelligentium & credentium pater est; sic & panem nostrum vocamus; quia Christi no-*

E c

Jofue 6.

Tertull. De cultu Femiu.

Tertull. lib. de Coronis, Cap. 11.

Nem. 11.

Pal. 101. 11.

S. Cyprian. Tract. de Orat. Domini.

ster (qui corpus ejus contingimus) panis est. Et sicut gramen exarefcit, si per multos dies pluvia non perfundatur, radiisque solis interim uritur; sic anima nostra, nisi pane suo, Christi scilicet corpore frequenter reficiatur, æstu concupiscentiæ identidem vexata & exulta, sensim contabescit, exarefcit, in peccatum incidit. Jerusalem à Nabuchodonosore Babylonis Rege capta est, quia Prævaluit fames in civitate, & non erat panis populo terra. Et omnes viri bellatores nocte fugerunt in hortum Regis, & fugit Rex Sedecias ad campestria solitudinis, & comprehensus ab exercitu Chaldaeorum, vincus & excæcatus, ad Babylonem abductus est. Cor hominis Christiani à diabolo, qui Rex est super omnes filios superbiæ, obfideur. Si panis cor hominis confirmans deficiat, si corporis Christi communio negligatur, fugiet interim infelix homo ad hortum Regis, id est ad sæculi voluptates, & ad campestria solitudinis, id est, ad viam latam, quæ ducit ad mortem, capietur ab hoste, vincietur, excæcabitur.

II. Verumtamen frequens communio non est illis permittenda, qui vel in peccata mortalia sæpe labuntur, vel ab affectu peccatorum venialium liberi non sunt & immunes (*Lib. 2. Tract. de Sacram. Euchar. Cap. 5. Art. 4. Regula 1.*) Qui otiosè & inutiliter edit corpus Christi, contristat Spiritum Sanctum. (*Ibid.*) Sancti esse debent qui ad Eucharistiam frequenter accedunt. (*Ibidem.*) Commorior quævis adversus proximum, vel leviuscula, quæ sabbatum cordis turbatur, impedimentum est ex decencia & decore Sacerdotem à sacrosancti sacrificii oblatione, Fideles reliquos à sacra communione prohibens, quo die ipsi contigit. (*Ibidem, Regula 2.*) Communio frequens iis tantum permittenda est, qui vehementi desiderio corpus Christi percipiendi, & eo quidem ex caritate profecto, sunt incensi (*Ibidem, Regula 3.*) Quamvis actualis devotio ad communionem plene fructuosam sit necessaria; sen-

sibili tamen devotione ad frequentem communionem non est opus (*Ibidem, Regula 4.*) Mundanis curis occupati, rariùs ad sacram communionem accedere debent, quàm illi qui spiritualibus tantùm studiis sunt intenti. (*Ibid. Regula 5.*) Qui in mortale aliquod peccatum lapsi sunt; statim ad sacram communionem accedere non debent, quamvis contriti & confessi: sed per aliquod tempus poenitentiam agere, antequam ad sacram Mensam accedant; & cibari pane lacrymatum, priùs quàm panem degustent Angelorum. (*Ibid. Regula 6.*) Frequens communio in iis qui meliores propterea non evadant, & nullum ex ea referunt fructum spiritualem, & in iis qui seculariter vivunt, & mundi pompas, voluptates, & spectacula consecantur, non est signum prædestinationis (*Ibidem, Regula 7.*)

III. Ad frequentem communionem duæ præsertim dispositiones necessariae sunt, in Paschalis Agni convivio & manducatione adumbratæ. 1. *Cum festinatione* sacrum Eucharistiæ epulum sumendum est, hoc est, cum ferventi desiderio, ita ut sapiat tibi, & appetas illud secundum interiorem hominem. Non enim oberit, si fortassis exterior homo torpeat, & malè affectus, & indispositus sit. Nam si voluntatem habes peccata omnia, & quicquid divino noveris honori, verique virtutibus repugnans, pro viribus, & quantum scire licet, vitare paratam: si inquam, illius proposites, talemque te intus non fallaciter sentis: si præterea peccandi occasiones extrinsecus fugis: si tandem virtutum actibus juxta Ecclesiæ sanctæ & status tui constitutionem foris incumbis, salubriter accedis; nec sine devotione multa, etiamli exterior homo admodum frigidus, torpidus, indevorus sit. Si verò voluntas recta non fuerit, parum contulerit tibi.

2. *Cibus cælestis, corpus Agni immaculati comedi debet cum lactuicis agrestibus, quæ amaram pro peccatis contritionem significant, & internam in meditatione passionis Christi compassionem, ita ut ad honorem il-*

Erod. 11.

Tactilas

Serm. 11.

de Dom. 11.

post Oibev.

Ejij.

21) lius ipse quoque vitam rigidam & pœnitentem agas.
 22) Hac autem pœnitentia primò quidem in afflicto, pœ-
 23) nis affecto, & patiente corpore, in cibi potusque sub-
 24) tractione, in asperioris vestimenti stratique durioris usu,
 25) in jejuniis & vigiliis consistit. Deinde ac præsertim in
 26) mortificatione interiori, & impressione passionis Chri-
 27) sti in Anima & facultatibus ipsius, ut interior homo
 28) Christo confixus sit in cruce, & *tristis usque ad mortem*,
 29) ut mundo, tibi que mortuus, uni Christo vivas, sensuum
 30) voluptates & oblectamenta tibi ipsi interdicendo, vanam
 31) repudiando complacentiam, concupiscentias & desideria
 32) noxia restringendo, propriam conculcando voluntatem,
 33) omnem denique propriam prudentiam & existimatio-
 34) nem funditus deserendo. Hæc est vera passionis Chri-
 35) sti meditatio, sine qua cætera exercitia vix ullius pretii
 36) sunt. Hac ratione puritas & mundiitia cordis acquiri-
 37) tur, in qua sanctissimum Eucharistia sacramentum mi-
 38) ra & magna operatur.

IN EADEM DOMINICA.

Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocavit multos. LUC XIV.

1. Tim. 2. 4.
Joan. 2.

Cœna magna ad quam multos Christus invitat,
 Regnum caelorum est, æterna beatitudo. Omnes
 homines vocati: *Puls enim Deus omnes salvos fieri,*
 & ad agnitionem veritatis venire, & illuminat om-
 nem hominem venientem in hunc mundum. Servos suos,
 Apostolos suos misit in mundum univesum, ut Evange-
 lium omnibus nationibus prædicarent, & horâ cœnæ in-
 vitatos vocarent. Omnibus media sufficientia submini-
 stravit ad salutem: Nemini gratiam negavit, saltem me-
 diatam, quâ credere posset. Sol justitiæ omnibus ortus.
 Generalis gratiæ abundantia univesum mundum rigat.

Nemini excusatio suppetit deo abnegato sibi lumine veri-
 tatis. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 5. Parag. 20.*) Gratiam
 sufficientem Christus omnibus saltem offert. (*Ibid. Pa-
 rag. 22.*) Præclarum habes ea de re *Sancti Hilarii* lo-
 cum. Justorum nemini, urgente divinorum præcepto-
 rum observantiâ, deest gratia quâ possibilia fiant. (*Ibid.*
 §. 15.) Christianis omnibus urgente præcepto, gratia
 sufficiens datur vel offertur. (*Ibid. Parag. 18.*) Pec-
 catores nondum indurati, Gratia sufficienti, Gratia sufficiat per sepe do-
 nantur. (*Ibid. Parag. 19.*) Sacramenta, *Fontes Sal-
 vatoris*, omnibus patent, omnibus fluunt: Verbum Dei
 omnibus proponitur: Gratia omnibus offertur. *Parata
 sunt omnia.* Vocatur opportuno tempore, *Hora cœne.*
 Moras ne afferamus: *Ecce nunc tempus acceptabile, ec-
 ce nunc dies salutis.* Vocatur non solum exterius per
 servos, per ministros Dei, per Evangelii Prædicatores,
 sed ab ipso Domino ad ostium cordis nostri per gra-
 tiam suam pulsante. *Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis
 audierit vocem meam, & aperuerit mibi januam, intra-
 bo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum.* Pul-
 santi ad januam cordis Domino aperite, vocem ejus au-
 dite, vocationi fideliter respondete. *Hodie si vocem
 ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra. . . Videte,
 fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incre-
 dularitatis, discedendi à Deo vivo: sed adhortamini vos-
 metipsos per singulos dies, donec Hodie cognominatur,
 ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati. Partici-
 pes enim Christi effecti sumus, si tamen initium substan-
 tia ejus usque ad finem firmum retineamus.*

Ne afferamus excusationes frivolas & inanes, ut illi
 qui à Patre-familias ad convivium fuerant invitati. *Et
 ceperunt omnes simul excusare.* Offert Deus quod ro-
 gari debuit; non rogatus dare vult quod vix sperari po-
 terat quia dignaretur largiri postulatus, & tamen con-
 temnitur: contemporibus verò paratas refectionis eter-
 næ delicias denunciat, & tamen simul omnes excusant.

Ee iij

2. Cor. 6.

Apostol. 1. 20.

Psal. 94. 7.

Hebr. 3. 12, 13.

14.

Ee S. Gregor.

M. Thom.

26. in Ev.

Ee

Ee

Ee

Ee

20 Si quispiam Potens ad invitandum pauperem mitteret,
 21 rogo vos, quid pauper ille faceret, nisi de sua invitatione
 22 gauderet, responsum humile redderet, vestem mutaret,
 23 ire quantocyus festinaret, ne prior se ad Potentis convi-
 24 vium alter occurreret? Homo dives invitat, & pauper
 25 occurrere festinat: ad Dei invitatur convivium, & ex-
 26 culamus.

Primus dixit, *Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam: rogo te habe me excusatum.* Divitiarum amor, & inde nascens superbia, dominandique ambitio, salutis in pedimenta sunt, bonorum caelestium fastidium ingenerant, totum præcipiunt occupantque tempus quod bonis operibus, & meritorum congregando thesauro debet impendi. *Retinacula sunt ista spiritus nostræ,* (inquit Tertullianus.) Non est quod competere quisquam, aut non obesse divitiis religioni poterit. *Impedimenta hæc sunt, non adjumenta: onera, non subsidia,* (ait Salvianus,) *Vae vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram,* ideo consolationem futuræ vitæ non curatis. *Amen dico vobis,* inquit Christus, *quia dives difficile intrabit in Regnum calorum. Et iterum dico vobis: Facilis est camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in Regnum calorum.* Fidei veritas est, quam Apostolus confirmat: *Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociva, quæ mergunt homines in interitum, & perditionem. Radix enim omnium malorum cupiditas.* Divitiarum veritas superbia, & dominationis appetitus. *Villam emi.* In villa empty, dominatio notatur: ergo superbia castigatur. Habere enim villam, tenere, possidere, homines sibi in illa subdere, dominari delectat. Quid est dominari, nisi propria potestate gaudere? Primus homo dominari voluit, qui dominum habere noluit. Est major potestas, illi subdamur, ut tui esse valeamus. Superbia divinum ad cæleste convivium venire dedignatur: ideo subdit Apосто-

Tertull. De
 culta Fomin.

Salvian. Lib.
 2. ad Ecclief.
 cathol.
 Luc. 6. 24.
 Mat. 19. 24.

1. Tim. 6.

S. August.
 Serm. 112.
 alio 33. de
 Verb. Dom.

27 enim villam, tenere, possidere, homines sibi in illa sub-
 28 dere, dominari delectat. Quid est dominari, nisi pro-
 29 pria potestate gaudere? Primus homo dominari voluit,
 30 qui dominum habere noluit. Est major potestas, illi sub-
 31 damur, ut tui esse valeamus. Superbia divinum ad cæ-
 32 leste convivium venire dedignatur: ideo subdit Apосто-

lus: *Divitibus hujus sæculi præcipe non sublime sapere, 1. Tim. 6. 17. nec sperare in incerto divitiarum.* Cum enim in multitudine divitiarum suarum confidunt, & prevalent in vanitate sua, necessitatem sibi faciunt ex cupiditatibus suis: cum una sit illas domandi, & desiderio beatitudinis æternæ, quæ Deus est, illas sacrificandi necessitas, Luc. 17. 42. Porro unum est necessarium.

Et alter dixit: *juga boum emi quingæ, & eo probare illa: rogo te habe me excusatum.* Quingæ sensuum ac mentis curiositas, terrenæ occupationes, ac secularia negotia, quibus homines sunt illigati, impedimentum sunt alterum salutis æternæ. Hæc scilicet animales homines impediunt ne percipiant quæ Dei sunt, ne de futuræ vitæ bonis, & Christianæ vitæ officiis serio cogitent, ne ad cæleste convivium se præparent, & horâ datâ properent. Hæc juga sunt homines carnales ad terram inclinantia: hujusmodi jugo gravati, terram respiciunt, terram versant, cogitationes & affectus in terrenis rebus penitus desigunt, quasi propter caelestis gloriæ possessionem à Deo conditi non essent. Sensibus, non fide ducuntur; ideo secundum hominem, non secundum Deum vivunt.

Quingæ juga boum, sensus carnis hujus . . . Quare 5. August. bonum dicitur juga? Quia per sensus istos carnis ter- Serm. 112. rena requiruntur. Bovæ enim terram, versant. Sunt alio 33. de alio 33. de Verbis Dom. Sunt autem homines remoti à fide, terrenis dediti, carnalibus occupari: nolunt credere aliquid, nisi ad quod sui corporis sensu quinquepartito perveniunt. In eis quinque sensibus totius voluntatis sibi regulas ponunt. Ideo à cæna Domini adeunda se exculant. Rogo te habe me excusatum. Dum dicit, *Rogo te,* & tamen venire contemnit, humilitas sonat in voce, superbia in actione. Nam dum cuilibet perverisæ agenti dicimus; Convertere, Deum sequere, mundum relinque, nonne hunc ad Dominicam cænam vocamus? Sed cum respondet, Ota pro me, quia peccator sum, hoc facere non possum: quid aliud agit, nisi & rogat & excusatur? Dicens nam-
 E e iiij

S. Gregor.
 M. Hom. 41.

que, Peccator sum, humilitatem insinuat: subjungens autem, Converti non possum, superbiam demonstrat. Rogando ergo excusat, qui & humilitatem superinducit in voce, & superbiam exerceat in actione.

Et alius dixit: Uxorem duxi, & ideo non possum venire. Concupiscentia carnis, voluptas, vita mollis & effeminata, mulierum impudicus amor, plurimos à cœna caelestis impediunt. Qui voluptates & delicias carnis sectantur, non simpliciter se excusant à cœna ad quam vocantur, sed impotentiam suam causantur: Non possum venire. Cœcitas enim mentis, inconsideratio, præcipitatio, inconstantia, amor sui, odium Dei, affectus præsentis sæculi, horror vel desperatio futuri, quæ luxuriæ filia sunt, junctis cum matre viribus impudicis impediunt ne ad carnem caelestem veniant. (Lib. 3. Tract. de peccatis, C. 8. de Luxuria, Art. 4.) Caro quidem infirma; vana tamen eorum excusatio, qui dicunt: Non possum venire. Caro terrena, spiritus caelestis. Caro infirma, spiritus fortis, si Deo adhaereat, qui fortitudo ejus est.

Cur ergo ad excusationem promiores, quæ in nobis infirma sunt, opponimus: quæ verò fortia, non tuemur? Cur caelestibus terrena non cedant? Si spiritus carne fortior, qui & generosior, nostrâ culpâ inferiorem sectamur. Qui dicit, Uxorem duxi, & ideo non possum venire, carnem amplexatur, carnis voluptatibus juncundatur, à cœna excusatur: Observer ne fame interiore moriatur. Nolite diligere mundum, nec ea quæ in mundo sunt, inquit Sanctus Joannes. Non dixit, Nolite habere, sed Nolite diligere. Habuisti, possidisti, dilexisti. Amor rerum terrenarum, viscum est spirituum limum penarum. Ecce concupisti, habuisti. Quis dabit tibi pennas sicut columbæ? Quando volabis ut verè requiescas? Quando hic ubi male habuisti, perversè requiescere voluisti? Si quis dilexerit mundum, non est caritas Patris in illo. Quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, &

Forcell. lib. 1.
Ad Uxorem
cap. 4.

2. Joan. 2. 17

5. August. 22
Serm. 117.

DOM. I. POST FEST. SS. TRIN. 441
superbia vitæ. Concupiscentia carnis, Uxorem duxi. Concupiscentia oculorum, fuga hominum quinq. Superbia vitæ, Villam emi.

Si vanas excusationes afferatis, quod minus ad cœnam caelestem veniatis, æternum elurietis: alii in vestrum locum vocabuntur, sicut vocati sunt Gentiles in locum Judæorum. Auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructum ejus.

Tunc iratus Pater familias, dixit servo suo: Exi cito in plateas & vicus civitatis: & pauperes ac debiles, & cæcos & claudos introduce huc. Paupertas, debilitas, cœcitas, claudicatio, vitia morum significant: sicut ergo peccatores fuerunt, qui vocati venire noluerunt; ita peccatores sunt, qui invitantur, & veniunt. Sed peccatores superbi respuuntur, ut peccatores humiles eligantur. Hos itaque elegit Deus, quos despexit mundus. Paupetres ergo, & debiles, cæci & claudi vocantur, veniunt: quia infirmi quique atque in hoc mundo despecti, plerumque tantò celerius vocem Dei audiunt, quantò & in hoc mundo non habent ubi delectentur. Hujus rei figura fuit puer ille Ægyptius, viri Amalecitarum servus, qui Amalecitis post incendium Siceleg, circumquaque currentibus & prædantibus, æger remansit in via, & fame sitique deficiens à Davide inventus est qui ei cibum potumque dedit, eoque duxit ad interceptendos ac delendos Amalecitas usus est. Convivantes reperit, & eos qui ipsum debilem in via reliquerant, magna fortitudine prostravit. Amalecitarum carnalium hominum, mundumque diligentium figura sunt, qui solis temporalibus delectantur, & prædam faciunt, dum luera de alienis damnis colligunt. Puer Ægyptius qui æger in via relinquitur, figura est peccatoris, qui dum infirmari & deficere ab hujus mundi statu coepit, mox secularibus mentibus in despectum venit. Hunc verus David invenit, eique cibum & potum præbet, quia Dominus infirma mundi elegit, ut confundat

Mat. 21. 41.

1. Reg. 19.
5. Gregor. 22.
Hom. 27.

fortia : & plerumque eos qui sequi mundum minimè valentes, quasi in via remanent, ad amoris sui gratiam convertit, eosque verbi sui cibo ac potu reficit : & quasi duces sibi in via eligit, dum suos etiam pradicatores facit. Dum enim Christum peccatorum cordibus infertur, quasi David super hostes ducunt. Conviventes Amalicitas quasi gladio feriunt : quia superbos quosque, à quibus in mundo despecti sunt, Domini virtute prosternunt. Puer ergo *Agyptius, qui in via remanserat, Amalicitas interficit : quia plerumque ipsi mentes secularium predicando superant, qui prius cum secularibus in hoc mundo currere non valebant.* Vacuum in cœna sua locum non patitur Dominus, ideo sermo renuncianti factum esse quod iusserat, & adhuc locum superesse, ait : *Exi in vias & sepes, & compelle intrare, ut impleatur domus mea.*

S. Gregor. M.
ibidem.

Qui mundi amore corrupti & illecebris inescati, consilia sua & desideria frangi adversante Mundo conspiciunt, interdum ad Deum redire facilliter compelluntur. Sæpe namque nonnulli ad temporalem gloriam proficere volentes, aut longa ægitudine tabescunt, aut a silièti injuriis concidunt, aut percussi gravibus damnis affliguntur : & in Mundi dolore vident, quia nihil confidere de ejus voluptate debuerunt : Seque ipsos in suis desideriiis reprehendentes, ad Deum corda convertunt. De his Dominus per Prophetam ait : *Ecce ego sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam macerâ, & semitas suas non inveniet.* Et sequetur amatores suos, & non apprehendet eos, & quæret eos, & non inveniet, & dicet : *Vadam & revertar ad virum meum priorem : quia bene mihi erat tunc magis quàm nunc.* Animam Mundi illecebris abstractam & illectam, Mundi moribus implicatam, Deus misericorditer respicit, & ejus voluptatibus amaritudines permiscet. Unde ait : *Ecce ego sepiam vias tuas spinis.* Vix enim nostræ spinis sepe sunt, quando in hoc quod malè cupimus, dolorum punctiões inveni-

S. Greg. ibid.

mus. *Et sepiam eas macerâ, & semitas suas non inveniet.* Vix nostræ maceriâ sepiuntur, cum desideriiis nostris dura in hoc mundo impedimenta obijciuntur. Et semitas nostras invenire non possumus, quia quod adversitate urgetur anima, ut ad legitimum sponsum redeat : *Et dicet, vadam & revertar ad virum meum priorem.* In terrenis desideriiis de impossibilitate fatigati, mentem ad Deum reducimus : Placere incipit quod displicebat ; ejus amara fuerant præcepta, repente dulcescit in memoria : & peccatrix anima, quæ adultera conata est esse, nec tamen aperto opere potuit, decernit esse fidelis conjux. *Qui ergo hujus mundi adversitatibus fracti, ad Dei amorem redeunt, atque à presentis vite desideriiis corriguntur, quid nisi compellantur ut intrent ?* Christo vocanti pareamus. Vocat per se, per Apostolos, per Pastores, per Concionatores, per miracula, per flagella, per hujus mundi prospera, per adversa. Nemo contemnat, ne dum vocatus excusat, cum voluerit, intrare non valeat. *Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit canam meam.* Rebus igitur terrenis affectu renunciate. Si eas relinquere non potestis, sic tenete, ut per eas non teneamini in mundo ; ut possideantur, non possideant. Sit res temporalis in usu, æterna in desiderio : sit res temporalis in itinere, æterna desideretur in perventione. Sit Viaticum itineris, non illecebra mansionis. *Apo-*

S. Ambros.
1. Cor. 7.

habent uxores, tanquam non habentes sint : & qui flent, tanquam non flentes : & qui gaudent, tanquam non gaudentes : & qui emunt, tanquam non possidentes : & qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur : præterit enim figura hujus mundi. Uxorem habet quasi non habens, qui sic studet piacere conjugi, ut non displiceat Conditori. Flet tanquam non flens, qui sic temporalibus damnis affligitur, ut tamen de æternis lu-

S. Greg. M.

444 INSTITUT. CONCIONAT. PART. II.
 cris semper animum consoletur. Gaudet tanquam non
 gaudens, qui sic de temporalibus bonis hilarescit, ut ta-
 men semper tormenta perpetua consideret: & in hoc
 quod mentem gaudio subleuat, hanc continuo pondere
 providi timoris premat. Emit tanquam non possidens,
 qui & ad usum terrena præparat, & tamen cauta cogi-
 tatione prævidet quod hæc citius relinquat. Mundo
 tandem utitur, sed quasi non utatur, qui & necessaria
 cuncta exterius ad vitæ suæ ministerium redigit, & ta-
 men hæc menti suæ dominari non sinit; ut subiecta for-
 ris serviant, & nunquam intentionem animi ad alta ten-
 dentis frangant.

DOMINICA SECUNDA POST FESTUM
 SS. TRINITATIS.

*Dico vobis quod ita gaudium erit in celo super uno
 peccatore pœnitentiam agente. Luc. xv. 7.*

Duo Spoufi
 ubera, duo in
 ipso sunt in-
 ignite man-
 iusudinis ar-
 gumenta :
 quod & pa-
 trienter expe-
 dit delin-
 quentem, &
 clementer re-
 cipit pœnitentem.
 Gemina, inquam, dul-
 cecolo suavita-
 tis cubera in
 pedone Do-
 mini Jeshu
 longanimitas
 in expectan-
 do, & in do-
 nando frilli-
 tas, Meroxa
 sua ubera ma-
 vino, & Bero.
 Serm. 9. in
 Cantia.
 Matt. 12. 11.
 Luc. 9. 51.

Cum multa sint quæ nos ad agendam pœnitentiam
 excitare debent: illius scilicet necessitas, & utili-
 tas: Duo tamen sunt quæ nos præcipue ad eam invi-
 tant, 1. Dei bonitas & Christi Jeshu misericordia, pec-
 catores quærentis, benignè recipientis, eisque peccata
 omnia condonantis, si veram pœnitentiam agant. 2.
 Gaudium Angelorum ob pœnitentiam peccatoris.

Pœnitentia lapsus in mortale peccatum quovis tem-
 pore necessaria. (Lib. 2. Tract. de Sacram. Pœnitentia,
 cap. 2. art. 3. propost. 3.) Magni sunt pœnitentia
 fructus, 1. Remissio omnium peccatorum. 2. Rea-
 tûs pœnæ æternæ abolitio. 3. Gratia & virtutum reac-
 peratio. 4. Memoriarum deperditorum restitutio. (In
 eodem Tract. cap. 2. Propositionibus 1. 2. 3. & 4.)

1. Christi erga peccatores misericordia. Venit enim
 Filius hominis salvare quod perierat. . . Filius hominis

DOM. II. POST FEST. SS. TRIN. 445
 non venit animas perdere, sed salvare. Peccatores quærit
 ac benignè recipit, eos ad se trahit & appropinquare facit
 Salvator misericordissimus, Medicus benignissimus.
 Erant autem appropinquantes ei publicani, & peccato-
 res ut audirent illum. Appropinquemus & nos ad Jesum.
 Agri sumus, Medicum quæramus: cæci, ad lucem ac-
 cedamus: ignari, ad Doctorem justitiæ, ad Veritatem
 ipsam properemus: miseri peccatores, in sinum misericor-
 diae nos conferamus. Fide, oratione, verbi Dei medita-
 tione, amore casto ad Jesum appropinquemus. Peccato-
 res quærit pia sollicitudine: invenit cum exultatione:
 portat misericordissima compassione: recipit paterna car-
 ritate. Id ostendit Christus tribus parabolis propositis,
 ut Pharisaorum superbiam refellat, murmurantium
 quod peccatores ad colloquium & familiaritatem reci-
 piperet. *Murmurabant Pharisæi, & Scribae dicentes:
 Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis.*
 Prima Parabola Pastoris est. *Quis ex vobis homo, qui
 habet centum oves: & si perdidit unam ex illis, non-
 ne dimittit nonaginta novem in deserto, & vadit ad
 illam quæ perierat, donec inveniat eam? Centum oves,
 totam naturam rationalem, ex Angelis & hominibus
 constantem, SS. Patres interpretantur: Nonaginta nove
 veni in deserto relictas, Angelos in cælis: Unam per-
 ditam sive errantem, humanum genus. E celo itaque
 descendit Dei Filius ut hominem errantem quæretet.
 Venit Filius hominis quærere & salvum facere quod
 perierat. Inventum hominem sicut ovem errantem, &
 infirmam, quæ per se redire in ovile non poterat, im-
 posuit in humeros suos gaudens, nostram naturam non
 solum assumpsit, sed languores nostros ipse portavit
 (ait Propheta) Et alibi: Sicut Pastor gregem suum
 pascet: in brachio suo congregabit agnès, & in sinu
 suo levabit: fœtas ipse portabit: Idque cum gaudio,
 quasi magnum bonum sibi obtigisset. Isto non grava-
 tur onere, sed lætatur: onus enim leve facit amor. Im-*

Luc. 15. 2.

Luc. 19. 10.

Isai. 53. 4.

Isai. 40. 11.

ponit in humeros suo gaudens. Latatur, sicut qui letantur in messe, sicut exultant viatores capti a prada, quando dividunt spolia. Ovem scilicet, non alienam, sed suam, à se conditam, sanguine suo redemptam, ex faucibus lupi infernalis eripuit. *Dei Filius, propter unam morbidam ovem alapas, crucem, flagella sustinuit: & suis humeris portavit ad calum, bajulus & patiens delicatam peccatricem.* Gaudium suum de inventa ove cum amicis vicinisque suis communicat, id est, cum Angelis suis. *Et veniens domum, convocat amicos & vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam, qua perierat.*

Altera parabola qua Christus Jesus suam erga peccatores misericordiam contra Phariseorum & Scribarum murmurationes vindicat, est Drachmæ perditæ, & inventæ: *Aut qua mulier habens drachmas decem, si perdidit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & everrit domum, & querit diligenter, donec inveniat? Angeli & homines drachmæ sunt, Dei imagine nobilitatæ. Drachmam unam perditam, scilicet hominem, Sapientia incarnata quaerit diligenter, nisi prætermisit ut eam inveniret. Fidei lucernam accendit, Religionis docuit Mysteria, Moralium sanctissimæ tradidit præcepta, divinæ legis ac verbi Dei amorem hominibus inspiravit, de quo scriptum est: *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis mei: domum everrit, mundavit Ecclesiam lavacro aquæ in verbo vite: non solum à gravioribus, sed etiam à levioribus sordibus, à venialibus peccatis ipsam purgat in membris suis; ut tandem illam sibi exhibeat gloriosam sine macula & sine ruga.**

Tertia parabola, quæ Dei & Christi ejus misericordia erga peccatores commendatur, ex qua fiducia nostra ad veniam per penitentiam obtinendam excitatur, est Filii prodigi, cui ad Patrem redeunti pater occurrit, & complexus est eum, & stolâ primâ indui, annuloque ornari jussit, & convivium instruxit ad signifi-

cationem gaudii sui: *Quia hic filius ejus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est.* Peccatoris misericordiam suam cognoscens, peccatum & occasiones peccati deferenti, peccata sua humiliter confitenti, gratiâ & misericordiâ Dei indignum se agnoscens, occurrit Deus per gratiam adjuvantem, qui prævenit ipsum per gratiam excitantem. *Misericordiâ tuâ præveniet me, & misericordiâ tuâ subsequetur me: Mittit in cor ejus Spiritum Sanctum suum, clamantem, Abba (Pater) ipsi reconciliatur, illum complectitur. Nuditatem ejus induit Christi justitiâ, meritis, virtutibus. Anulo manus ejus ornat, sigillo divinæ adoptionis, pignore celestis hereditatis, arrha promissionum magnarum, pretiosarum, æternarum: auxilia illi subministrat, quibus in via mandatorum Dei facile ambulet, quibus aspidem, leonem & draconem conculcet, id est, dæmonem ejusque tentationes superet. Reconciliatum denique peccatorem ad sanctum corpus & sanguinis sui sacrificium & convivium admirabile recipit.*

Optimo igitur consilio tres istas parabolas ex ordine sanctus Lucas retulit: ovis qua perierat, & inventa est: drachmæ quæ perditæ erant, & inventæ est: filii qui erat mortuus, & revixit; ut triplici remedio revocati, vulnera nostra curemus. *Deus Pater, Christus Pastor, mulier Ecclesia. Christus te suo corpore vehit, qui tua in se peccata suscepit; querit Ecclesia, recipit Pater. Quasi pastor revehit, quasi mater inquiri, quasi Pater vestit. Prima misericordiâ, secunda suffragatio, tertia reconciliatio. Redemptor subvenit, Ecclesia suffragatur, Auctor reconciliatur. Ovis à Pastore lassus revocatur: drachma qua perierat invenitur: ad patrem filius suis vestigiis redit; & plenâ condemnati erroris regressitur penitentiâ. Gaudeamus igitur quoniam ovis illa qua perierat in Adam, levatur in Christo. Humeri Christi, crucis brachia sunt. Illic peccata deposui... Dives Pastor, cujus omnes nos centesima portio sumus. Ha-*

Isai. 9. 11.

S. Hieron. Ep. 67. ad Paul. mach.

Psal. 117.

Psal. 117. 11.

Psal. 117. 11.

S. Amb. 1. 7. in Evang. S. Lucæ 3. N. 207. 208. 209. 210. 211. 212.

bet Angelorum, habet Archangelorum, Dominatio-
num, Potestatum, Thronorum, aliorumque innumera-
biles grades, quos in montibus dereliquit, qui quoniam
sunt rationabiles, non immerito hominum redemptione
latantur. Non otiosum etiam quod mulier drachmâ
latatur inventâ. Non mediocris hæc drachma est, in
qua Principis est figura. Et ideo imago Regis, census
Ecclesiæ est. Oves sumus, venimus ut super aquam res-
fectionis nos collocare dignetur. Oves, inquam, su-
mus, petamus pascua: drachma sumus, habeamus pre-
tium: filii sumus, festinemus ad Patrem. Ne vereamur
quia acceptum spiritualis patrimonium dignitatis ter-
renis prodigimus voluptatibus, quod Pater in filios
quem habebat thesaurum contulit, Fidei sensus num-
quam exinanitur: licet totum dederit, totum habet:
quia quod donavit, non amittit. Nec vereare ne te
non recipiat: Non enim delectatur Deus perditione vi-
vorum: etiam occurrens venienti tibi cadet supra col-
lum. Dominus enim erigit allisos. Osculum dabit, quod
est pignus pietatis & amoris, stolam, annulum, calcea-
menta proferri jubebit. Tu adhuc injuriam metuis,
ille restituit dignitatem: tu supplicium vereris, ille
osculum defert: tu convitium, adornat ille convi-
vium.

II. Ad pœnitentiam agendam nos invitat gaudium
Angelorum ob pœnitentiam & conversionem pecca-
toris. Gaudium erit coram Angelis Dei super uno
peccatore pœnitentiam agente. Christo gaudente quid
non congaudeant cœlestes Spiritus illi summo amore
adhærentes: Congratulamini mihi (inquit) Non ait,
Congratulamini ovi inventæ, sed, mihi, quia ejus
gaudium est vitæ nostræ, & cum ad calum reducimur,
solemnitatem lætitiæ illius implemus. Gaudium Ange-
lorum, lacrymæ & conversio peccatorum; quod rui-
nas suas corum conversione restaurari videant. Gau-
dent ex caritate quâ homines prosequuntur. Gaudent

ob

ob ministerii sui, directionis, custodiæque suæ fructum.
Omnes enim sunt administratorii Spiritus in ministerium
missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Vi-
ctoriæ nostræ de diabolo per Christi gratiam reportatæ
applaudunt, pro nobis Deo gratias agunt, nolque ad
gratias immortales illi deos excitant, ut Raphaël
Archangelus utrumque Tobiam. Benedicite Deum caeli,
& coram omnibus viventibus confitemini illi, quia
fecit Vobiscum misericordiam suam. Hoc certe nos ad
pœnitentiam agendam excitare maximè debet, quod
conversionem nostram Angelis gaudium creare creda-
mus, quorum affectare patrocinium, verci debemus
offensam.

Non solum gaudium est in cœlo de conversione pec-
catoris, sed majus gaudium super uno peccatore
pœnitentiam agente, quàm super nonaginta novem
justis, qui non indigent pœnitentia. Ratio est, quia
lapsi per pœnitentiam sæpe ferventiores, cautiore, &
humiliores resurgunt, ut explicat S. Gregorius M.
Hom. 34. in Evangelia, cujus locum habes Lib. 2.
Theologiæ nostræ, Tract. de Sacramento Pœnitentiæ,
Cap. 2. Propositi. 3. Majus gaudium est Christi & An-
gelorum de uno pœnitente, quàm de nonaginta novem
justis quibus non est opus pœnitentiæ. Sic amplius de-
lectatur anima inventis aut redditis rebus quas diligit,
quàm si eas semper habuisset. Triumphat victor Imp-
rator, & non vicisset, nisi pugnasset: & quanto
majus periculum fuit in prælio, tanto est gaudium ma-
jus in triumpho. fallat tempestas navigantes, mina-
turque naufragium, omnes futurâ morte pallecent:
tranquillatur calum & mare, & exultant nimis, quo-
niam timuerunt nimis. Ager est carus, & vena ejus
malum renunitat: omnes qui eum salorum cupiunt,
ægroant simul animo: fit ei restit & nondum ambulat
pristinis viribus, & fit jam tale gaudium, quale non
fuit, cum antea salus & fortis ambula er. Ita ga-

ff

Sap. 7. 11. 33

Pj. 145. 1. 22

33

Venerab.
Beda.S. August.
Lib. 2. de Civ.
ff. Cap. 1.

450 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
dium erit in celo super uno peccatore penitentiam a-
gente, quam super nonaginta novem iustis, qui non
indigent penitentia.

Sicut gaudent Angeli de penitentia peccatoris,
ita de illius impenitentia aut falsa penitentia contri-
stantur. Vera conversio non est sine Dei amore saltem
inchoato. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentia,*
Cap. 4. Art. 3. Propositione 7. & Art. 7. Regulis. 1.
& 4. 6. & 7.) Vera contritionis & sinceræ con-
versionis indicia. (*Ibid. Regula 7.*) Veram & sinceram
penitentiam non agunt, quæ Angelis gaudium pari-
riat, qui pro peccatorum suorum gravitate congruam
satisfactionem Deo non exhibent. (*Lib. 2. Tract. de*
Sacramento Penitentia, Cap. 6. Art. 2. Proposit. 1.)
Timeate & cavete, ne diabolo potius quam Angelis
gaudium afferatis, peccando, aut in peccatis perse-
verando, vel falsam penitentiam agendo : *Ut denno*
malus reciparatur a prædâ suâ adversus Dominum gau-
deat. Penitentia compensatione redimendam im-
punitatem Dominus proponit. *Si ergo qui vendunt,*
prius minimum quo paciscuntur examinant, ne scal-
pus, neve rufus, ne adulter : Etiam Dominum cre-
dimus penitentia probationem prius inire : tantam no-
bis mercedem, perennis scilicet vitæ concessurum . . .
Furto quidem aggredi, & Præpositum hujus rei (Sac-
cerdotem scilicet Confessarium) asseverationibus tuis
circumduci facile est. Sed Dens thesauro suo provi-
det, nec finit obrepere indignos.

Tertius Lib.
de Penit.

25

DOM. III. POST FEST. SS. TRIN, 451

DOMINICA III. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil
cepimus : In verbo autem tuo laxabo rete.

Luc. v. 5.

HOmo natus ad laborem, sicut avis ad volatum.
Laborant boni & mali in hoc mundo; sed animo
ac sorte dispari. Boni interdum & in luce fidei; Mali
in tenebris infidelitatis, errorum & peccatorum. Bo-
ni cum gaudio: Mali cum maerore & molertia. Boni
fructuosè; Mali steriliter & inaniter. Laborandum ut
aliquando beati simus; sed ne sit inanis labor noster,
1. Debemus laborare in luce fidei. *Per totam noctem*
laborantes nihil cepimus. 2. Laborare debemus in præ-
sentia & verbo Christi. *In verbo tuo laxabo rete.*
3. Imitari debemus humilitatem S. Petri. *Exi à me,*
quia homo peccator sum, Domine.

I. Nullum opus æternæ vitæ meritorium sine fide fie-
ri potest. (*Lib. 1. Quest. 1. Art. 4.*) Infidelium vo-
luntas arbor mala. *Non potest arbor mala bonos fru-*
ctus facere. Quamvis omnia infidelium opera non sint
peccata; imò quædam eorum opera Deo placeant,
quatenus officio bona sunt; ipsi tamen infideles Deo
propterea non placent. *Magni eorum cursus, sed ex-*
tra viam (inquit S. Augustinus.) Christiani ipsi inu-
tiliter laborant, nisi ex fide bonum operentur. *Inten-*
tio bonum opus facit; intentionem fides dirigit . . . Si
oculus tuus nequam est (ait Christus) totum corpus
tuum tenebrosum erit : Si autem oculus tuus simplex
est, totum corpus tuum lucidum erit. Hunc oculum
agnosce intentionem, quæ facit quicquid quod facit, &
per hoc discite eum *Qui non facit opera bonæ intentione*

Matth. 18

FF ij